

СРПСКИ СИОН

Год. XIII

Број 12

ЗВАНИЧАН ЛИСТ ЗА ЦРКВЕНО-АВТОНОМНЕ ПОТРЕБЕ И ЈЕРАРХИЈСКО-ЦРКВЕНЕ СТВАРИ СРПСКЕ ПРАВОСЛАВНЕ МИТРОПОЛИЈЕ КАРЛОВАЧКЕ.

ВЛАСНИК
Њ. Светост Српски Патријар Георгије

УРЕДНИК
Протојереј Димитрије Руварац

У Ср. Карловцима у понедељак 30. јунија 1903.

ЗВАНИЧНО.

Његово Високопреосвештенство Г. Епископ горњо-карловачки *Михаил*, благоизволио је дана 12. јуна бившег пароха Петровоселског Јову Трбојевића произвести за изабраног окруж. протопрезвитера личког.

НЕЗВАНИЧНО

Шта се чека!
Д. Р.

Овамо од 1875. у неколико су пута сазивани били наши народно-црквени сабори да донесу уредбе и штатуте, што су се по саборском устројству од 1875. требали донети.

Између осталих уредаба и штатута, требао је одавна сабор донети штатут за избор митрополита и патријарха; уредбу за уређење епархија, митрополијско црквеног и народно школског савета; уредбу за српско-православне школе; уредбу о дотацији епископа; мировинску уредбу за народно-црквене чиновнике и професоре,

свештеничке удовице и сироту децу свештеничку; уредбу о поступку при давању зајма из народних фондова; уредбу о надзору црквено-народних добара и фондова; уредбу манастирског фонда; уредбу мировинског фонда за учитеље; дисциплинарну уредбу за чиновнике народно црквених власти; уредбу о главној управи народно црквених добара и фондова.

Све те уредбе и штатуте донели су које сабори, које саборски одбори зготовили и поднели саборима на претрес, до којих није никад ни дошло.

И од свих тих уредаба и штатута, досад је потврђена само мировинска уредба за народно-црквене чиновнике, професоре, свештеничке удовице и сирочад, а на остале уредбе и штатуте ил је стигла сабору порука да се не потврђују, или није никад ништа одговорено, као н. пр. на штатут о избору митрополита-патријарха од 1885. г.

А колико је и колико десетина хиљада круна, да баш не кажемо стотина хиљада утрошено на саборисање око тих уредаба и штатута, а да и не спомињемо време утрошено и новац на изборе и кортешовање!

Истина, и до самих је сабора доста кривице, што се врло често око ситница трошило скупоцено време и новац и многе и многе су уредбе донесене, за које се могло у напред знати, да не ће бити потврђене; ал има уредаба, које су могле бити потврђене, и да су у своје време потврђене, много би данас што-шта друкчије стајало.

Од 1875. па све до 1890. није се изјављивала од „горе“ жеља, да се гради целокупно устројство, шта више ни 1870. ни 1874, није се то допуштало, и ако је др. Св. Милетић предлагао, који је и изradio „Основни народно-црквени закон“.

Први пут је то наглашено 1890., а особито 1897., кад је категорично сабору изјављено, да пре свега мора предузети у претрес израђен од саборског одбора „Народно-црквени устав“, тако названи „јединствени штагут“. Па како сабор није хтео на то да пристане, буде распуштен, да се више и не састане.

Мајском сабору 1902. год. истина није тако така порука достављена, и то не што се „горе“ одустало од поменуто намере — која се намера мора извршити —, него да се опсени светина, како се одустало тобоже од горње намере услед сложеног народног отпора, дочим су пре тога радикални аранжери „удесили“ тако, да ће сам сабор тобоже од своје воље искати да се допусти претресање и народно црквеног устава.

Кр. повереник у свом поздравном говору у том погледу, само је ово напоменуо: „Треба сабор и о томе да се побрине, да се нађе лека оним невољама, које се показују у животу автономije, и које редован и законит ток автономije прече, и да се отклоне недостаци, који се показују у администрацији“, а саборска већина — радикали — у својој адреси на ту повереникову напомену, рекоше: „Саборском одбору, који поверењем овог сабора изабран буде, биће понајпреча дужност, да приправи сабору за претрес нов елаборат, односно поправке и допуне оних наших автономних уредаба, без којих исправака те уредбе даље постојати не могу.“

„Верни сабор овај отпочеће по томе

законодавни рад свој са најдубљим уверењем, да ће се у доба закона, правде и правде поступати и према народу српском и овоме народно-црквеном сабору, законито и уставно Овај сабор ће се у правилним приликама упустити у организаторни рад, с пуним убеђењем да ће му се пружити јамство, да ће на основу врховног надзора, висока влада поднети Вашему Величанству сваки саборски елаборат на потврду у целости, без икаквих измена, а за случај, да се који елаборат не удостоји превишње потврде — да ће се тада са примедбама вратити за времена сабора на поновно претресање“.

И ако је радикална странка и 1897. год. и доцније и у својим органима и зборовима и скупштинама на сву меру осуђивала и протестовала против намереног „црквено-народног устава“; на опште изненађење — непосвећенима иза претходних изакулисних договарања и удешавања — радикална странка не само да је у својој адреси изјавила да ће приступити градњи „новог елабората“ — једноставног штатута —, него је и саборски одбор изабрао пододбор за израду поменутог штатута.

Од то је доба прошло подоста времена, и ништа се не чује — бар званично —, да л' је исти пододбор почео свој рад и докле је дотерао.

Како се код нас од толико времена говори, пише и дебатује о нашим црквено-народним стварима, и како постоје три готова „црквено-народна устава“, могао је и требао је исти са својим радом бити готов, те је саборски одбор требао искати сазив сабора у одређеном року, т. ј. између ускреса и духова.

Како пак он то није искао, не знамо шта би за своју извину могао друго шта навести, до ли да није готов са повереним му радом.

Ако стоји, што се од толико и толико година и пише и говори, да је крајње време, да се једном и наша црквено-народна автономija уреди и дозиди и под кров стави, као што је стављена автономija романска и лутеранска у Угарској; онда је неопростими грех, што тако важно питање саборски одбор одуговлачи, и то

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

WWW.UNILIB.RS

у толико пре, што је мајском сабору јавно од стране кр. повереника речено, да он код њега ужива „најпотпуније и беспристрасно благоволење“.

А шта *то* вреди, особито код владе, која је пре тога сабору изјавила своју „безусловну благонаклоност“; то је бар добро познато!

За то је требао ковати гвожђе док је вруће.

Шта се иза кулиса — радикалских — ради, ми то незнамо. Радикали не говоре своје умишљаје и намере другима, а особито нерадикалима.

Ал ако стоји, да уредник „Заставе“, ил како их има два, онда главни зна и оно — у што не треба ни сумњати —, што ради саборски одбор, односно пододбор за израду предлога „Црквено-народног устава“; онда се истом одбору не може пребацити нерад, и са свим су други узроци због којих он не свршује поверен му посао.

А наиме, по његовој тврдњи (в. бр. 103. „Заставе“) „саборски је пододбор поделио послове међу својим члановима, и они су готови с тим послом. Треба — рече — заседања саборског одбора и може се искати сазив сабора.“

Па кад је готов, помислиће који непо свећен у тактику радикалску, што га одбор не довршује и не износи на јавност, јер кад се „зајдучком саборском одбору“ замерало, што није, „благовремено“ изнео на јавност свој устав, да ће се исто и „мајском“ пребацити, и што не иште сазив сабора?

На таку помисао, даје одговора уредник „Заставин“ на истом месту, где рече: „— Мајски сабор је решио, да ће се само уз *гаранције* упустити у законодаван рад. Само уз осигурање, да се са уредбама сабора не ће чинити као пре. Где је до сада ма и најмањи услов тог осигурања? Може ли о томе бити речи, док не видимо шта ће бити бар са закључцима прошлог сабора?! Под овим, данашњим приликама, није могуће помислити још на то. — Но за овај пар *није још друго готово мит приправљено* за успешан даљи рад сабора. Док не видимо судбу закључака мајског

сабора, не може бити речи о неким гаранцијама, без којих се ми не смемо упустити у законодаван рад. — —“

Ако је ишта речено јасно, ово је речено. Ова ће јасност показати, да л' је била искрена она наговештена безусловна благонаклоност владина и поверениковог спрема већине мајског сабора, односно *онака* предусретљивост саборске већине спрема жеље владине и повереникове.

Ако је ко од њих троје, управо двоје мислио један другог да изигра, она је пресекала изигравању пут.

Већина мајског сабора преко уста уредника „Заставе“, који је и онако, као посланик, био душа њена, те као таквом припада и сва заслуга за сав досадашњи њен успех, рекла је јасно и гласно влади, под каквим ће условима она приступити градњи „Црквено-народног устава“.

И кад јој је она тако јасно рекла своје мишљење у том погледу, ред је на влади, да и она каже отворено и јасно и своју, а наиме: хоће ли и може ли она дати саборској већини искану од ње гаранцију, и да л' она остаје и данас при изјављеној у сабору 1897. год. изјави поверениковој, да је превисња жеља, да се донесе „Црквено-народни устав“, и да се мора изменути данашњи изборни ред тако, да свештеници сами за себе бирају своје заступнике на сабору, и док се то не уради, да сабор не сме никакву другу ствар предузимати.

До сад се као што рекосмо могло играти „жмуре“ између кр. повереника и саборске већине, и помишљати на међусобно изигравање; сад после горње отворене изјаве, мора и влада изићи са отвореном изјавом на среду.

Мајском је сабору допуштено, што 1897. год. није било допуштено, да може административне ствари посвршивати, и он ослањајући се на безусловну благонаклоност владину и повереникову, сем тога је предузео неке измене, допуне и тумачења у постојећим уредбама, за које је неке од њих искао превисњу потврду, те и не чекајући на њу, позвао потчињене органе да поступају у смислу учињених измена, допуна и тумачења, а неке није ни шиљао

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

на потврду, него их је и без ње извршио од-
носно наложио да се изврше.

Како ће се скорим навршити година дана од како је мајски сабор донео помену-
те измене, допуне и тумачења, а и неке
изборе учинио, који подлеже превисној
потврди; а од владе нема никаквог одго-
вора на поменути рад саборски, због чега
се сваким даном све то веће трзавице, а
не само трзавице, него се почиње и анар-
хија терати и код општина и епархијских,
па и код неких највиших власти, од чега
не може имати користи ни црква, ни на-
род, а ни сама држава: крајње је време,
да се влада отворено изрази о раду мај-
ског сабора, те што је за потврђивање нек
се потврди, а што није нек се не потврди.

С тога се усуђујемо подићи свој глас,
те меродавнима довикнути: **шта се чена!**

Опис

српских фрушкогорских манастира 1753. год.

Приопштио: Д. Р.

(Наставак.)

VII.

Петковица.

Визитација филијала Шишатовачкаго, зовомаго Петковица,
јуже начахом 28. Јунија 1753. года.

Обрјетохом да сего филијала Петковице храм
јест преподобнија матеръ Параскеви — Петка
Терновскаја —. Здател сего филијала незнаетеја
кто јест. Висотоју $2\frac{1}{2}$, долготоју $7\frac{1}{2}$, широ-
тоју $3\frac{1}{2}$ клофтера. Више врата притворски из
нутра написано јест, јегда церков подписана
јест, и тамо именоват игумен Акакије, котори
игумен и трапезарију справил, но летопис в
притворје писати немогохом за порушение про-
читати. Церков сија по запуштјени обновлена и
побјелена бист с поља и растовом шиндром по-
кривена (јакоже није порушена и обветнала јест)
Прокопием проигуменом Шишатовачким.

Описание внутр цркве: пјевници и олтар
круговидно созидати, столпови у дувару, више
пјевнице једно труло поголемо, на јему 8 пен-
жера и јакоже труло, олтар, тако и веја церков
(кромје паперти которија јест таван от греда и
дасака) изображена но весма сад поружена, и
молераја изопадала. На олтару 2 пенжера без
катри со стакли. На пјевницах по једин пенжер

без катри со стаклами, над препратом звоница
дрвена, у њој два звона, свако по от центе. На
звоници и трулу по један крест жељезан моло-
ват, и како олтар, церков и паперта циглом
патосана.

Честна трапеза созидана циглом на четворо,
сверху ораова даска пригвождена, освјашчена ру-
кодјејствием преосвјашченаго митрополита Сте-
фана Метохица (биће између 1700.—1708.). На
неј перви покров от беца, втори от турецког
чита, трети от тафета зелена. Антимис освјаш-
чен рукодјејствием свајтопочившаго Арх. и Митр.
Викентиа Поповића, 2 свјешчника от туча.

Проскомидија у дувару усјечена, на јей 2
покрова от чита ветха, бошчица от свиле ветхе,
свјешчник от калаја, умивалница у дувару со-
зидата. Олтар прегражден дрвеси, завјеса от
платна на двери, завјеса на сјеверни врати от
плаветна платна.

Темпло ново.

Крест велики с распјатием моловат и позлаш-
чен, 2 иконе око креста, Богородичина и Прете-
чева, 2 кретића разбојником моловата с их образи
и позлашчена, икона среди апостолов испод кре-
ста великог, моление 12 апостолов, на 4 иконе
написанх, 13 икона различних праздников с
ниже апостолов, икона над двери недреманое
око, 3 иконе на них херувими изображени. Сему
темплу ктитор бист почтенородни господар *Ми-
лишко Вучковић* жителъ села Шуљма, јеже дал
устроити лета 1735.

Икона престолна Христова велика с пророци
и апостоли, икона Богородичина с пророци и
апостоли, 2 завјесе сниже иконах престолних от
зелена шпалира, 2 свјешчника велика от дрвета,
а 2 от жељеза, 2 иконостаса мала, на нима 2
покрова от шарена картона, а 2 от зелена та-
фета, 4 иконе, лепе, ветхе, св. Петки, сербских
просвјетителеј Сави и Симеона, воскресенија Хри-
стова и вселенских учителеј, 2 таса от туча,
ибрик и анафорница бакарна, звонце, кадилница
от туча, ибрик бакарни.

Стол архијерејски, сербске мајсторие, 29 сто-
лова во всеј цркви и паперти, половни, жезл
настојателски от дрвета моловат, 15 пешкира во
олтару и на столови, 11 икона различитих, вет-
хих, 2 налоне округле, кожом червеном покри-
вене, налоња на јейже чтетеја св. јевангелие, по-
лијелејни цвјет от туча, мален, вмјешчае по
12 свјешч, 2 иконе поголеме св. Николаја и Јо-
ана Предтечи, завјеса от картона на препратеки

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

врати, тетрапод от липова дрва, на нем покров авлимарама, врата от липовине, с бравом немцком.

Пред црквију над врати устроен образ преподобнија Параскеви старим молераом, обветшал, звечка гвоздена.

Написание вешчеј сребрјаних:

Путир, дискос позлашчени, звјездица, лжица крест поголем, крест воденичарски оковат сребром и позлашчен, са стопицом ветх, крест мален вратни оковат сребром, панагиар, внутр моловат, а од вше оковат сребром и камением ординар накићен, 2 појаса сребрена, позлашчена, крест јеросалимски седефи са стопицом, 6 кандила от туча.

Написание фелонов и стихарев:

4 фелона от дамашке, тафета и бега, 5 стихара от атлаза, свиле, платна, 5 епитрахилѝ от свиле, ветхих и нових на нима 32 сребрна дугмета, 2 пара наруквица разне свиле, аер и 2 дарка от дамашке половна, барјак от бјела тафета, вехт, 2 орара свилена, ветха, петохљебница от калаја.

Написание книг:

Јевангелие московско у кожној оправѝ; јевангелие лвовско мор кадифе оправа на јему ветха; московских: литургија, апостол, требник, триод постни, пентикостар, псалтир велики, 2 октоиха, 12 минеја, поучение јевангелское, на велико коло, а на мало: ирмологија; кијевских: литургија (продата), октоих шестоднев, (продат); српских: јевангелие, издрто, псалтир, отечник, рукопис, порушен, книга рукописна св. Јефрема Сирина, рукописна св. Јоана Златоустаго, поучителна, 2 требника, типик свјатогорски рукописни.

Написание трапезариѝ, келиах и прочих мјест, јаже окрест цркви находјатеја:

Пред црквију от запада стојит трапезариѝ и 2 келие в једином рјадѝ, испод них подрум от камена и цигле созидат, долна страна и полудена келиска и подрумска до верха от камена горна страна т. ј. от цркви и от сјевера от плетера, тако и внутренаја прегражденија от плетера начивена, тавани, како подрумски, трапезариски, равно и келиски от греда и дасака направлени. Покров от трске, уже стар и обветшал велми.

Од полудне једна келиа малена, от дрва и плетера водружена, покривена трском.

От сјеверне стране мјешаоница от плетера трском покривена, до јеја један мален подрум,

покривен рогозом. Около монастира порта ограждена растови палисади.

Чешма вше монастира от полуденија страни, изидана.

Написание вешчеј бакарних:

Казан с оправом, когао мјешаонички голем, 6 котлова различних, 2 тенжере с капци малене, тепсиа велика, а 2 средне, 21 сажак различних, великих и малих, аван с оправом, от туча мален; 2 тепсие ветхе, 2 тенжере, ибрик промешен за нови бакар, те справили казанску лулу и измјенили.

Написание вешчеј калајних.

12 велики калајлија, 22 танира, 2 сажака, сланик.

От гвозђа:

Разно.

2 чаршава от платна а 1 от сукна, 12 пешкира ординар, 4 пара ножева, 12 црних кашика, флаша велика ради зејтина от плеха.

3 каце, у нима 110 хакова, 5 хардора винских от 70 хак, 4 хардова ракиска от 12 хак, 2 чабра, 2 хакова сирћетна, 2 хардова ради брашна, 2 башче посејане разними сјемени, 400 дрва на 4 мјеста, шлива, 20 коса ливада.

Сија визитација филијала Шишатовачкаго, зовомаго Петковице, помошчију Божијеју благословением же Високо-Преосвјашчењешаго и Високостојњешаго Г. Арх. и Митр. Павла Ненадовића — — в самом присуствии Их исполниеја и совершиесе мјесеца Јунија 28. 1753. года. Партеније Павловић епископ, Арсенији Радивојевић, Арх. и Митр. у Срему Ексарх, Викентији Поповић, архимандрит шишатовачки, Атанасије Исајевић игумен реметски.

VIII.

Кувешдин.

Визитација монастирја Кувешдина, јуже начахом 29. Јунија 1753. года.

Обрјетохом да сего монастирја Кувешдина храм јест св. сербских просвјетителеј и научителеј Симеона и Сави, котори монастир разорением турецким чрез долго времја бил пуст, јакоже сказуе сеја. Потом монастира Сланца (монастир Сланци у Србији) избјегша братија от турекаго гоненија прибјегли здје и сеј монастир обновили. Прочтохом братиам полномошчни указ Них Висок. Г. Арх. и Митр. Павла Ненадовића.

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

Посљедује написание от игумена даже до последњаго о Христје брата.

1. Јеромонах и игумен *Нил Клеутовик*, родио се у Лици у селу Медку, љет имат 33, книги учили се у том Медку код јерм. Јосифа. Поставлен во дјаконство епископом Стефаном Љубибратичем, в том же Медку во храмје Покрова пресвјатија Богородици 1736. Марта 25. Во свјашченство рукоположен еп. шлавонијским Никифором у Пакрацу во храмје сошествија св. Духа 1740. Маја 9. Постригласе у м. Дивши чрез Василија (Милошевић) архимандрита Пексаго 1749. Февр. 8. Пришел здје в мон. 1748. Ноем. 22. Блаженства и заповједи вједает. Читати, појати и писати вједает. Литургију служит, духовника имат арх. Викентиа Шишатовачкаго. Чино одјејание имјеет. Псалтир, свјатци, 2 љебета, 2 љилима, кревет, 2 јастука, 4 мотике винограда, 100 дрва шлива. От фамилии имат два брата у Медку.

2. Јерм. *Мојсеј Марковић*, намјестник, родио се у Бачкој в селу Сентивану Деспотову, љет имат 36, книги учили се в мон. Дивши, код јерм. Дионисија, постригласе у мон. Дивши чрез архимандрита Пексаго Василиа 1739. Маја 9. Поставлен в дјакон еп. Јоаном Георгијевићем в вароши Осјеку 1748. Јануариа 1. в храмје пресјатија Богородици. Рукоположен же тјем же епископом на свјашченство в Карловцје во придворној капели св. вел. Трифона 1748. фев. 27. Пришел здје 1748. Таинства, блаженства и заповједи от части разумјеет, читати, појати и писати вједает; духовник јего Арсениј игумен Беоцински. Литургију служит, чреду држит, одјејание чино имат. Книги: тестамент, полуустав, 2 каноника, псалтир и требник, 2 кревета, 2 љебета, 2 јастука, халина пар, 6 мот. винограда, 100 дрва шлива, 60 кошница. От фамилии: матер стару, пребивае у Визићу код својих пасторака.

3. Јерм. *Захарија Николајевић*, родио се у Рачи, 32 љ. в первој визитации писан. Книги учили се здје код игумена Гаврила, постригласе здје чрез того Гаврила 1733. Дек. 25. Рукоположен во степен дјаконства Никанором Мелетијевићем еп. Крушедолским у мон. Јаску, во храмје сошествија св. Духа 1735. Ноем. 21. Потом отшел бив во св. Гору посјешченија ради и видјенија св. мест, идје же рукоположен во свјашченика еп. свјатогорским Теодосием в мон. Хилендару, во храмје св. Сави сербскаго 1745. Окт. 10. В писани доста разумјеетсја, литургију служит, чреду држит, духовник јего Мојсеј

намјестник здјешни. Чиновное одјејание имат, читати, писати и појати знает. Книги: псалтир, требник, петрахил свилен. Винограда 4 мотике, шлива 200 дрва, кревет, 2 љебета, 2 јастука. Пришел из св. Гори 1752. Апр. 11.

4. Јерм. *Партениј Георгијевић*, родио се код Костајнице у селу Ковачу, стар 28 љ., учили се книги в мон. Комоговини код Рафаила, игумена, пришел здје 1742. Постригласе 1743. фев. 2. чрез Василиа игумена Дившацкаго. Поставлен во степен дјаконства Јоаном Георгијевићем еп. карансебишким 1747. Дек. 25. Рукоположен же во свјашченика тјем Архиереем того мјесјаца 27. и года в Осеку. Таинства и заповједи неразумјеет, читати, појати и писати слабо. Литургију служит, чреду држит. Духовника имат Јова јерм. шишатовачкаго. Одјејанија чиновнаго неимат. Книги: псалтир, мјесјацослов, винограда 5 мотика, шлива 50 дрвета, 2 креста, 2 поњаве, јорган, љебе, 3 јастука, ибричић бакаран. От фамилии имат брата у отечеству.

5. Јерм. *Јоаникиј Петровић*, родио се у Београду учили се код попа Стојка, пришел в мон. и постригласе 1735. чрез Софронија игумена. Поставлен во степен дјаконства 1739. Апр. 23. у Карловцима, а во степен свјашченства во Бечкереку во храмје воведенија пресвјатија Богородици 1748. Ноем. 13., на оба степена возведен Георгием Поповићем, еп. темишварским. Писанија божественаго слабо разумјеет, литургију служит, чреду држит. Духовник јего Иларион свјатогорац, но от јего цедуљу не имат. Одјејанија чинаго неимат. Книги неимат никаковија; кревет, 2 поњаве, 2 јастука, више ништа.

6. Јерм. *Арсениј Гавриловић*, родио се у Дивошу, љет 33, книги учили се в Карловцје у школи, женилеја, свјашчеником мирским бил у селу Латјарку, со женоју жил 2 $\frac{1}{2}$ љета, дјете имат једино женска пола от љ. 12. Поставлен на степен дјаконства 1737. Апр. 23. в мон. Крушедоље рукоположением Никанора Мелетијевића еп. Крушедолског. Рукоположен же во свјашченство Николаем Димитријевићем, еп. темишварским в Карловцје 1737. Дек. 20.

Парохију имал у селу Латјарку, сингелију же от свјатопочившаго Патриарха Арсенија четвертаго, идје же парохију содержал 12 љет. Постригласе у придворној капели карловачкој св. Трифона чрез арх. Викентиа Шишатовачког 1753. Јунија 8. Пришел тогда во манастир на сожитие, в писани доста искусан. Читати, писати и по-

јати добрје, литургију служит, чреду држит, духовник јего Пахомиј Крушедолац. Одјејанија чинаго неимат. Книги: псалтир, полуустав, требник, часослов.

7. Јерм. *Тимотеј Вуковић*, родио се у Хорватској у селу Оришцу, книгу учио у Шиклошу в школи, постригсе в мон. Дивши чрез игумена Василија 1747. Во степен дјаконства поставлен Јоаном Георгијевићем еписк. Карансебишким у Осеку 1748. Дек. 24. Пришел здје дјаконом 1749. Рукоположен во свјашченика Вис. Г. Арх. и Митр. Павлом Ненадовићем в Карловци 1751. Дек. 6. Таинства, блаженства и заповједи от части знает, читати, појати и писати от части знает. Литургију служит, чреду држит. Духовник јего Јов шишатовачки. Расу и камилавку неимат, книг никаквих неимјеет. Винограда 3 мотике, шлива 45 дрва, кревет, ђебе, поњаву. От фамилии матер стару здје во прѣворју.

8. Дјакон *Анатолиј Петковић*, родио се у Босни в селу Жировцу, љет имат 20. Книги учио се у Хрватској у мон. Кутини, код Јерм. Гаврила. Постригсе здје во мон. 1748. Јан. 1. чрез Нила игумена. Во степен дјаконства поставлен Јоаном Георгијевићем еп. Карансебишким 1748. Фев. 27. в Карловце. Блаженства, таинства и заповједи от части разумјеет. Читати, појати и писати по мало. Литургију не служит, понеже бољезнует, уже 5 љет хектикоју. Духовник јего протопоп Нешчински Јаков. Расу и камилавку неимат, книги: полуустав; винограда 2 мотике, шлива младица 85 дрва. От фамилии брата имат во Хорватској.

9. Монах *Гаврил Милаговић*, родио се у Далмацији, љет 40, книг неучио се, и ничто незнает понеже њекотору бољези во главје имат и всегда аки пијан јест. Неженилеја. Постриглеја у Босни у мон. Хрмњу чрез игумена Василија 1734. в церков ходит. Молитви никаковија не знает. Духовника имат игумена Нила. Пришел здје во мон. из Дивше, гдје пребивал чрез 6 љет, прошеднаго љета 1752. у марту. Мобилија никакови неимат.

10. Монах *Самуил Живановић*, родио се у Ковину горњем, љет имат 13, учио се книги у Будиму код магистра Романа. Постригсе чрез игумена Нила 1752. Марта 22. Читати помало знает. Духовник јего Мојсеј намјестник здјешни. Пребивает код него.

Одјејанија монашескому чину должно имати сиј посљедујушчи: Јеромонаси: Арсениј, Партиниј, Тимотеј, Јоаникиј; јеродјакон Анатолиј и

монаси: Гаврил и Самуил, имже приказаком, да сваки себје одјејание чиновно, т. ј. расу и камилавку, штринфле и ципеле да справјат, и без ципела никогда да свјашченодјејствујут, ниже честним лицам да отходјат. Равноже и игумену приказаком, да 6 мантиј справјат.

Написание братиј изшедших из манастирја по љетје 1740.

1. Сава јерм. избјегл из манастирја 1743. ниње обрјетае се во епархии вршачкој в мон. Месићу. По јего отшествии остал виноград от 4 мотике, који јест упарложен. Шлива њеколико дрва и сад држит манастир.

2. Монах Леонтиј избјегл из манастирја 1748. и отшел својему отцу у епархију Плашку в село Вилић и оженилеја, по нем није ничто остало в манастиру.

3. Серафион монах избјегл из мон. 1750., ниње јест у Вршцу отвергл монашеское одјејание, и служит на корчемнице. По нем ничто неостало мобилие у манастир.

4. Јеромонах Евгениј отишел на службу Пр. Г. Данилу Јакшићу епископу плашкому 1753. са благословением Них Висок. Г. Арх. и Митр. Павла Ненадовића. Имјеет винограда 3 мотике, шлива младица 60.

Написание братиј умерших по 1740:

1. Јеромонах Кирил, проигумен, преставилеја 1751. Дек. 24., оставши јего виноград от 3 мотике, дали јерм. Евгенију, више ничто неостало.

2. Симеон јерм. преставилеја 1745. Марта 8., оставшее по нем шлива 60 дрва, јерм. Евгенију, винограда 2 мотике дате Анатолију дјакону, више ничто по нем неостало. Наставиће се.

О штатуту за избор митрополита патријарха.

Д. Р.

2

(Свршетак.)

Највишим решењем од 26. Септембра 1881. буде сазват за 15. Новембар 1881. народно-црквени сабор за избор митрополита патријарха, који се избор имао обавити по дотадашњем начину.

Сабор буде тог дана од кр. повереника Едуарда Чеха отворен.

Сабор се упути у избор без икакве оградe и искања гаранције, да не ће бити

потврђен и кандидат мањине, и код избора 22. Нов. владика Арсеније Стојковић, добије 53, а владика бачки Герман Анђелић 12 гласова.

Круна не потврди избор Стојковића, и сабор буде позвап, да обави нов избор.

Код поновног избора 7. Децембра, владика горњокарловачки Теофан Живковић добије 53, а владика бачки Герман Анђелић 11 гласова.

Превишњим решењем од 25. Децембра 1881. буде владика Анђелић за митрополита-патријарха именован.

Сабор од 1881. не састаде се по избору митрополита-патријарха, и по истеку мандата му, буде распуштен.

Највишим решењем од 6. Априла 1885. буде сазват народно-црквени сабор за 10. Септембра и. г.

Сабор буде тог дана и отворен од кр. повереника Едуарда Чеха.

У седници је (VII.) од 23. Септембра претресен и усвојен одбора предлог „за уредбу митр. патријарха“, по којој је гласио: Чл. II. За време док је арх. митр. патр. столица упражњена, врши дужности арх. патр. најстарији по посвећењу епископ.

Чл. III. Српски народно-црквени сабор бира у року канонима православне цркве прописаним арх. митр. и патр. из круга епископа, који стоје под карловачким арх. митр. и патр. српским.

Чл. IV. Сабор бира арх. митр. и патр. под председништвом свога потпредседника. Овај избор бива без јавне расправе о личности.

Чл. V. Арх. митр. и патр. српски бира се тајним гласањем давањем листића, на које потпредседник и сви чланови сабора уписују име онога, кога за арх. митр. и патр. српског желе.

Надполовичном већином гласова ма у којем од тих случајева изабрано лице, проглашује потпредседник сабора за изабраног арх. митр. и патријарха српског.

Чл. VII. У том случају, ако Њ. В. жели вршити право свога највишег надзора преко кр. повереника — — поднаша он обављени избор Њ. В. на највишу потврду — — —. Ако нема кр. повереника,

то сабор својим путем приопштава избор арх. митр. и патријарха српског Њ. В. ради највише потврде.“

Ни овај штатут није добио превишњу потврду.

Највишим решењем од 6. Јануара 1890. буде сазван за 12. Април и г. народно-црквени сабор за избор митрополита патријарха, без да се у највишем отпису рекло да се има избор обавити по дотадашњем начину.

Сабор буде тога дана од кр. повереника барона Федора Николића отворен.

У сабору код дебате о адреси, ставило је 11 либералних посланака на челу са др. Илијом Вучетићем, да се стави у њу и овај пасус: „— — И тако овај верно одани сабор, кад би сада ваљало да приступи избору црквене поглавице, нема још највише потврђене уредбе о избору митр. патријарха, која би недвојбено установила начин вршења права српског народа на слободан избор митр. патријарха —. С тога се усуђује — — — В. В. с најсмернијом и најјонизнијом молбом, да В. В. благоизволи најмилостивије наредити, да се уредба о избору митр. и патријарха, која је од сабора у г. 1885. на највише одобрење поднесена, В. В. подастре, те да благоизволи истој своје превишње одобрење најмилостивије подарити, како би онда — — могао (сабор) с потпуним уверењем приступити избору своје поглавице.“

Радикалних 11 посланика у својој поднесеној адреси — напрту — не тражише прво потврду изборног штатута.

Већина је одбила Вучетићев пасус, и 20. Априла буде владика темишварски Георгије Бранковић са 41 против 11 радикалских гласова што их је добио владика горњокарловачки Теофан Живковић, изабран за патријарха, дочим су се 18 либералних посланика због непотврђеног изборног штатута уздржали од гласања.

Саборски је одбор 26. Септембра 1891. поднео сабору на претрес „Предлог за уредбу о устројству православне српске народно-црквене аутономије у области карловачке православне српске митрополије“, у ком је у штатуту за избор митрополита патријарха ово ставио:

§. 70. За време док је арх. и митр. патријарска столица упражњена, врши дужности арх. и митр. патр. у свим народно-црквеним автономним пословима најстарији по посвећењу епископ, кога ће саборски одбор ради највишег одобрења Њ. В. пријавити.

§. 71. Српски народни-црквени сабор бира за 3 месеца, као у року канонима православне цркве прописаном арх. митр. патр. српског из круга епархијалних епископа прав. српске митрополије.

§. 73. — — — Ако ма у којем од тих случајева, један од кандидата добије надполовичну већину гласова, оглашује потпредседник избор за свршен и саопштава сабору резултат гласања.

§. 80. Ако изабрани за арх. митр. патр. српског епископ не би добио највишу потврду, има се нов избор са искључењем непотврђеног лица — — предузети

§. 81. Сваки други начин постављања арх. кар. и митр. патр. српског, који би био противан начину у §§. 71.—88. ове уредбе опредељеном, искључен је.

Како сабор није стављен био у положај, да узме у претрес поменути предлог, остао је и исти штатут за избор митр. патријарха само предлогом.

И изабрати од сабора одбор петнаесторице у свом „Народно-црквеном уставу источно-православне српске цркве у земљама угарске круне“ од 1891. и 1892. у §. 218. рекао је: „Арх. карловачког и митр. патр. српског бира сабор најдуже за 3 месеца, рачунајући од дана, кад се столица му упузда, као у року канонима православне цркве прописаном из круга православних српских епархијских епископа.

У §. 219. „Арх. карл. и митр. патр. српски бира се у тајној седници српског нар. цркв. сабора под председништвом потпредседника саборског без расправе о личности и то тајним гласањем — —.

„Ако ма у којем од тих случајева један од кандидата добије надполовичну већину гласова, оглашује потпредседник избор за свршен и саопштава сабору резултат гласања.“

У §. 225. „Сваки други начин постављања арх. карл. и митр. патријарха срп-

ског, који би био противан одредбама овога устава, искључен је.

Како и предлог одбора петнаесторице није у сабору претресан, остао је и он само предлогом.

И у „Народно-црквеном уставу источно-православне српске цркве у земљама угарске круне“, што га је сабору поднео саборски одбор 1897. у §§ 222.—239. речено је о избору митрополита-патријарха српског оно исто, што је речено у §§. 218.—226. у предлогу одбора петнаесторице од 1901. и 1892. само је у §. 224. речено: „Потпредседник сабора објављује у јавној седници саборској епископа, који је добио надполовичну већину гласова, односно за којег је решила коцка, за изабраног арх. карл. и митр. патријарха српског“, дотим је у §. 220. одбора 15 рице речено: „Потпредседник сабора објављује у јавној седници саборској успех избора за арх. и митр. патр. српског.“

Од 1885. до данас навршило се пуних 18 година, и како на поменути штатут за избор митрополита патријарха од те године нема никаквог решења, а доцнији сабори не претресаше питање о избору митр. патријарха српског; дужност би била данашњег саборског одбора, да или ургира превишње решење на њега, или да изради нов штатут, и да га поднесе сабору.

И ако се сабор 1885. при грађењу изборног штатута у неколико и обазрео на примедбе, владине — крунине — од 1875. на штатут од 1874.; има у њему ипак неких наређења због којих према горњим примедбама нема изгледа, да ће добити превишњу потврду.

А не ће их добити с тога, што круна задржава себи право, да после смрти митрополита-патријарха поставља администратора и што она задржава себи право, да одреди време, кад ће се избор митр. патријарха предузети.

И кад ово стоји, о чему се не треба варати, да ће се у данашњим приликама моћи извојевати, да администратор митрополије буде најстарији по посвећењу епископ, и да се избор митрополита-патријарха има обавити у одређеном року канонима прописаном т. ј. за 3 месеца од дана смрти

митр. патријарха; не би требало због тога излагати опасности сабор и код првог идучег избора митр. патријарха, да и кандидат мањине може потврђен бити.

Па како би се томе могло доскочити и помоћи?

Ми држимо овим само начином.

Саборски одбор треба да приступи градњи новог изборног штатута, у ком да уђе наређење, да Њ. В. остаје право постављати администратора митрополије, и право одређења времена, кад да се преузме избор митр. патријарха.

Ал' у њега треба да уђе и то, да круна има право, да од живућих владика карловачке митрополије, пре предузетог избора сабору достави имена оних, *које сабор може бираати за митр. патријарха, и кога сабор наддиоловичном већином изабере, тај постаје митрополитом-патријархом. Сваки други начин постављања митрополита-патријарха, искључен је.*

Истина до 19. Априла 1749. наши народни прваци у договору са владикама, постављаше по смрти патријарха-митрополита администратора митрополије до избора митрополита, ал' им се те године одузе то право, те како је од то доба круна почела постављати администраторе митрополије, поставља их она све до данашњег дана, и по изјави бившег угарског министра председника барона Банфија, круна не мисли ни једно од својих стечених права у српској оностраној цркви да уступи сабору, међу, која на прво место долази и постављање администратора митрополије.

Према данашњим нашим приликама и стању, држимо да би ово био најкоректнији пут, пошто би се њиме очувало и неокрњено крунино право потврде, а и народног сабора право избора, по ком се не би имао бојати, да би и кандидат мањине могао бити потврђен, а што је главно не би се ни један владика сувише могао ослањати на благонаклоност владину, а тако исто ни на благонаклоност народну — страначку, него би се сваки старао да очува свој углед и код круне и код народа, т. ј. да тежи да буде онакав, какав треба да буде.

Овако се исто бира патријарх и у Ца-

риграду, само што тамо одређени изборници — сабор — од митрополита-епископа предлажу синоду три кандидата „између одређених лица, у погледу којих претходно је султанска влада службено изјавила да нема ништа да опазе, па између та три предложена лица архијереји тада сами тајним гласањем изберу једнога, и тај постаје патријархом, којему одмах за тим владалац издаје службено признање“. (в др. Н. Милаша „Канонично право“ II. издање 365 стр.).

У осталом, ако би се то исто захтевало и од нас, могло би се и на тај начин пристати, који је свакако бољи од досадашњег, по ком је могао постати митрополитом патријархом и онај, који је добио само неколико гласова, а то је зависило од прилика.

Кад је после смрти патријара Арсенија Црнојевића сабор позван био да бира архи-епископа-митрополита, кр. комесар предлагаше сабору, да по тадашњем начину, сабор предложи цару три кандидата, од којих ће цар једног потврдити.

Сабор не хтеде на то пристати, него једногласно изабра само једног кандидата, и од то доба па све до 1842. бираше наши сабори једногласно архи-епископе-митрополите.

Те се године не сложи сабор у једном кандидату, а исто тако и 1874. и 1890., и 1842., 1874. и 1890. круна потврди кандидата већине, а 1881. кандидата мањине.

Кореспонденција

дворског агента Јосифа од Шока

са

митрополитом Стеваном Стратимировићем.

Прилог за новију историју црквену митрополије карловачке.

Приопштио

Д. Р.

Велики јерарх и дипломата митрополит Стратимировић, знајући од какве је користи веза са људима од уплива код највиших власти; одржавао ју је с њима за цело време свога дугог митрополисања.

Он је имао код свију врховних власти

своје људе и поузданике, који су му јављали све знатније догађаје и били му на руци кад је што имао посла код врховних власти.

А што је тако радио, у томе се угледао на своје претходнике, који су такође тако радили, те су с тога и били у стању, да много што-шта отклоне од свога народа и цркве, односно да за њих што корисно постигну.

Да је та веза и помоћ скупа била, то нам показују рачуни о „дискрепијама“ великој господи.

Измеђ осталих поузданика Стратимировићевих, био је и дворски агенат Јосиф од Шок, који га је извештавао о свему, што је сазнао, а подједно и био му помагач.

Из ово неколико писама Шокових, види се, какав је он био карактеран човек и како је савесно вршио поверену му дужност.

О камо нам лепе среће, да су тако савесни и верни били и потоњи повереници митрополита - патријараха, што их имаше „горе“.

Eure Excellenz

Hochgebohrner u. Hochwürdigster Herr Erzbischof!

Die Angelegenheit der Befreyung des Sirmier gr. n. u. Clerus vom Zehnten u. andern Urbarial-Praestationen, welche die Grundherren jener Gegend seit einiger Zeit in Anspruch genommen haben, ist bey der k. hung. Hofkanzlei bereits vorgenommen, u. zur Entscheidung Seiner Majestät vorgelegt worden. Leider! waren die Meinungen dem n. u. Clerus nicht durchaus günstig: man hat sich daher auch schriftlich *separiret*; indem der eine Theil das königl. Privilegium durchaus im weitesten Sinne genommen haben, u. daher die n. u. Geistlichkeit, auch da, wo sie es noch nicht zureichend ist, auf Kosten der Grundherrschaft dotiren will, ohne dass der Clerus, oder auch nur der Unterthan, statt des Pfarrers, titulô hujus dotationis zu irgend einer Urbarial Entrichtung verbunden seyn solle; der andere Theil aber zwar die Gültigkeit des Privilegiums anerkannt, allein es nur auf den gegenwärtigen Besitz angewendet wissen will, so dass

alles jene, was künftig zur Dotation der n. u. Geistlichkeit angewiesen werden wird, oder schon jetzt eine Session für jede Pfarre übersteigt, den Urbarial-Entrichtungen allerdings unterliegen solle. — Nun dieser Gegenstand, über den Eure Excellenz vermuthlich auch schon von besserer Hand benachrichtigt worden sind, hängt von der allerhöchsten Entscheidung ab. Ich werde den Gang desselben beym Staatsrathe, so weit es mir möglich sein wird verfolgen, u. Eurer Excellenz von dem Ausgange zu seiner Zeit gehorsamst Bericht erstatten.

Die Akten der Grosswardeiner Commission sind vom kgl. Hofrathe v. Lányi bis jetzt nicht referiert worden (er müsste dann die Sache gerade im heutigen Rathe vorgetragen haben, wovon ich noch nicht unterrichtet bin). Ich muss mir daher den ferneren Bericht über diese Angelegenheit für die Zukunft vorbehalten.

Der Mann, aus dessen Munde ich die neulichen Nachrichten über ein boshaftes Complot erhalten hatte, ist niemand anderer als der substituirte Vizegespan Parcsetics aus dem symier Komitate, der vor kurzem von hier nach Hause wieder abgegangen ist. Mich freut es über alle Maasse, das Eure Excellenz diesem schändlichen Gerüchte auf den Grund gekommen u. dadurch sogar in Stand gesetzt worden sind, jedes böse Vorhaben derjenigen, die mit diesem Abentheurer vielleicht unter einer Decke lagen, zu vereiteln. — Dass ich bey Mittheilung dieser Nachricht so vorsichtig verfahren zu müssen glaubte: daran ist einzig und allein der Verdacht schuld, den ich auf einen Euer Excellenz bekannten Mann in Ofen wegen Theilnahme an diesem Plane, geworfen hatte, dem aber doch meine schlimme Meinung von ihm, (die ihn ohnehin um gar nichts bessern würde) am besten unbekannt bleiben mag.

Unser Vizekanzler Gr. Erdödy ist seit dem 1. dieses hier, u. hat sein erhabenes Amt bereits angetreten. Ich ermangelte nicht, ihn in der Angelegenheit der Grosswardeiner-Commission zu informiren, u. für die gute Sache, so viel an mir lag, zu stimmen.

Der Hr. Fähnrich, Eure Excellenz Neffe, ist von hier noch nicht abgegangen: indessen ist es doch gewiss, dass das Regiment nächster

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

Tage von hier aufbrechen wird. Da er auf seine Zulage wegen der grossen auf ihn gemachten Auslagen, in einem Briefe an Eure Excellenz Verzicht gethan zu haben versichert: so erwarte ich Ithro hohe Weisung, ob ich für den gegenwärtigen Monat seine Zulage auszahlen u. in Rechnung bringen soll.

Zu hoher Gnaden empfohlen, verharre ich mit aller Ehrerbietung

Eurer Excellenz

Wien d. 6. December 1799.

unterthäniger Diener
Jos: Sok.

Eure Excellenz

Hochgebohrner u. Hochwürdigster Herr Erzbischof!

Der Bischof v. Temesvár* hat sich vor kurzem mit einer Vorstellung wegen des K.** an die hungar. Hofkanzley gewendet, in welcher er sehr nachdrücklich auf seinem — wahrscheinlich vorgeblichem — Rechte, Archimandriten zu ernennen, bestehet, u. sich in Beziehung auf Eure Excellenz mancher, gar nicht schonender Ausdrücke bedient. Am auffallendsten soll darinn die Äusserung des Bischofs seyn, als habe er, um den Unordnungen und Veruntreuungen in diesem Kloster zu steuern, nicht nur ohne längern Aufschub zur Ernennung eines Abten schreiten, sondern auch einen solchen ernennen müssen, dem Er genug Charakter u. Ansehen zur nöthigen Herstellung der guten Ordnung zutrauen konnte — u. ein solcher soll nun K. seyn. — Ich habe den Wunsch geäußert, dass man diese Vorstellung Eurer Excellenz zur Erklärung zuschicken möge; noch weiss ich aber nicht, ob dieser Wunsch erfüllt worden sey. Auf jeden Fall werden Eure Excellenz, meines geringen dafürhaltens, gut daran thun, die Einsendung des Recurses der mit K. Wahl unzufriedenen Klostergeistlichen möglichst zu beschleunigen.

Zur Beschränkung u. Ausrottung der häufigen Räubereyen im Lande ist das Jus Statarium von Sr. Majt. neuerlich angeordnet worden. In diesem höchsten Befehle wird verfüget, dass geistliche Personen, die bey

* Петар Петровић.

* Архимандрит св. Бурђа Кенгелац, кога је хтео владика Петровић да премести у Бездин, чему се противио митрополит Стратимировић.

solcher Gelegenheit ergriffen werden würden, ohne weiters für exauctorirt angesehen, u. gleich andern bestraft werden sollen. Diese allerhöchste Verfügung — so wenig auch dadurch der Geistlichkeit u. ihrer Würde geschmeichelt ist — erfordert die Wichtigkeit des Gegenstandes so dringend, dass Eure Excellenz gewiss kein Bedenken tragen, ihren völligsten Beyfall dazu zu geben.

Der Krieg wird mit Ernst fortgesetzt werden. Ein Beweis, dass die neue consularische Regierung eben so, wie die Directorial-Gewalthaber, ihr Volk täuschen, u. zu einem anständigen Frieden mit unserem Hofe durchaus die Hände nicht biethen wollen. Es ist daher bereits ein neues Circular-Schreiben Sr. k. H. des EH. Palatinus an sämtl. Obergespäne wegen freywilligen Kriegsbeiträge ergangen

Nun empfehle ich mich zu hoher Gnaden u. verharre mit aller Ehrerbietung

Eurer Excellenz

Wien d. 17. Jänner 1800.

unterthäniger Diener
Jos: Sok.

Eure Excellenz

Hochgebohrner u. Hochwürdigster Herr Erzbischof!

Die literarischen Aufträge, welche Eurer Excellenz verehrtes Schreiben vom 24-ten vor. M. enthält, habe ich sogleich dem H. v. Kreil mitgetheilt, u. ich zweifle nicht, dass er sie nach Möglichkeit zu vollziehen suchen werde.

Herr v. Névery hat in dem ihm überschiedten zweyten Fässchen Wermuth einen grossen Beweis von der besondern Gewogenheit gefunden, mit welcher ihn Eure Excellenz beehren; wobey ihn nicht sowohl das Geschenk, als Eurer Excellenz Aufmerksamkeit, ihm für das unter Weges verdorbene Fässchen ein Anderes zuzuschicken, welches ein gutes Getränk zu enthalten scheint, u. ihn also schadlos halten wird, gerührt hat. Er wird Eurer Excellenz für Ihr Geschenk unfehlbar selbst seine schriftliche Danksagung machen.

Schon vor einiger Zeit hat mir der Herr Bischof v. A.* vieles über die Beschwerlich-

* Стеван Авакумовић, горњо-карловачки.

keiten seiner hiesigen Ausführung geklagt, u. dabey vorzüglich in Anschlag gebracht, dass Eure Excellenz, durch das gestörte Einverständniss mit verschiedenen Bischöfen, zu unangenehmen Erörterungen Anlass gäben. — Ich habe Bedenken getragen, Eure Excellenz von diesen Erörterungen des H. Bischofs v. A. zu benachrichtigen, theils weil ich mir die Sache als ganz unbedeutend vorstellte, theils weil ich, um mancher Gründe willen, die ich Eurer Excellenz schon einst mündlich entdeckt habe, in meinen Unterredungen mit jenem Herrn vom Misstrauen mich nie ganz frey machen kann. — Allein jetzt sehe ich mich von einer andern, mich zu ungleich grösserem Vertrauen verbindenden Seite bewógen, Eurer Excellenz es nach meiner Pflicht unverholen zu entdecken, dass die Zwistigkeiten Eurer Excellenz mit einigen Ihrer H. Bischöfe, eine unangenehme Aufmerksamkeit zu erregen anfangen, und dass Ihre Freunde bey der Hofkanzley dringend wünschen: Eure Excellenz möchten schiefen Urtheilen künftighin, so viel es nur thunlich wäre — vielleicht durch grössere Nachsicht gegen die Bischöfen — vielleicht durch grössere Dissimulation überhaupt — zuvor zu kommen suchen. Mittlerweile werden Ihre Freunde das schon Geschehene zum Besten zu kehren suchen, u. auch in der unangenehmen Dispensations-Sache (welche der hiesigen k. k. Nieder Oesterr. Regierung mitgetheilt werden musste, um von ihr wegen der, in jener Angelegenheit genau beobachteten Vorschrift des allerhöchsten Patents, vergewissert zu werden), einen guten Ausweg zu finden bemüht seyn, um Eurer Excellenz Ansehen zu retten.

Eurer Excellenz verzeihen mir gütigst, dass ich Ihnen mit so unangenehmen Eröffnungen beschwerlich falle: allein ich würde glauben, eine meiner grössten Pflichten gegen Eure Excellenz ausser Acht zu lassen, wenn ich Ihnen so wichtige Bemerkungen, die sich auf Eurer Excellenz hohe Amtsführung beziehen, vorenthielte. Geruben also Eure Excellenz das Unliebe dieser Ausserungen, um der Wichtigkeit des Beweggrundes willen, mir zu gute zu halten, u. in dem Vorausgeschickten einen neuen Beweis meines eben so aufrichtigen als grenzenlosen

Diensteifers u. der unauslöschlichen innigsten Verehrung zu finden, womit ich, zu hohen Gnaden empfohlen verharre

Eurer Excellenz

Wien d. 8. April 1800.

unterthäniger Diener
S o k.

An Hof Agenten v. Sok. Karloviz am 14-ten
April 1800.

Wohlg. S.

Ich sage Ihnen und meinen Freunden den verbindlichsten Dank für die aufrichtige durch Ihr jüngstes Schreiben dedto 8. dieses gemachte Entdeckung jenes unangenehmen Eindrucks, welcher sich zu meinem Nachtheile allda einiger Gemüther bemächtigt hat. Dies ist allerdings ein Umstand, der meine Aufmerksamkeit rege machet. Doch scheint meine Lage nicht dabey von dem wahren Gesichtspunkte in Betrachtung gezogen worden zu seyn. Wenn von Zwistigkeiten zwischen mir und einigen Bischöfen die Rede seyn kann, so betrifft dies mich nur passive: denn ich selbst habe directe höheren Orten noch keinen verklagt; aber wohl bin ich von einigen verklagt worden. — Bey den Verantwortungen ist meine Lage immer critisch. Denn will ich gegen mich gerecht seyn, so muss ich alles anführen was zur Aufklärung der Frage gehört, das freylich oft für den Kläger nachtheilig ausfallen muss: will ich gegen den Kläger nachsichtig seyn, so müsste ich manches verschweigen, was zur Rechtfertigung gehört, und dann würde die Last der Klage auf mich fallen. So hat der Ofner B.* nicht nur wider meine Autorität, sondern auch wider meine Ehre einen Angriff gemacht: ich klagte ihn nicht an, sondern als seine Klage mir zur Verantwortung mitgestheilt wurde, war ich mir nicht schuldig zu meiner Ehrenrettung alles was der Frage ein Licht geben konnte anzuführen. So hat sich der Basser B.** einfallen lassen mich zu verläumdern: was war mir zu thun um mir eine solche Mackel zu entfernen, als durch Darstellung der Wahrheit ihn so wie er ist zu zeigen. — So hat auch der T. B.*** geklagt: da jedoch die diesfallige

* Дијонисије Поповић, бивши митрополит београдски

** Јован Јовановић.

*** Темишварски Петар Петровић.

Frage von mir noch nicht erörtert wurde, wie kann der noch unsichere Erfolg im Voraus schon zu meinem Nachtheil gedeutet werden?

So sind die Umstände, welche ich meine Freunde eher in Betrachtung zu ziehen bitte, bevor sie den schiefen Urtheilen plaz geben.

Das Union Geschäft hat bey mir kein günstiges Urtheil erweckt: dieser Umstand mag vielleicht zum Weheklage gedient haben dass man die vorgekommene Klagen der Bischöfe ohne weiteres zu meinem Notheile auszulegen anfinng.

Das von Ihnen mir in einem früheren Schreiben angekündigte Statthalterey Intimat in Absicht auf das Seminarium ist noch nicht da, sondern ich habe nur praesidiales Sr. Exc. des Hofkanzlers ähnlichen Inhalts erhalten, auf welche ich in Erwartung des Intimats noch nicht geantwortet habe. Berichten Sie mir ob die Sache nicht etwa bloss bei dem praesidial Schreiben seyn Bewenden haben wird?

Eure Excellenz

Hochgebohrner u. Hochwürdigster Herr Erzbischof!

Die Acten in Betreff der Petrovicsischen Klage sind, bis zur Stunde bey der Hofkanzley noch nicht angelangt: nichts desto weniger habe ich den künftigen Referenten derselben in voraus zu erforschen gesucht. Er gab mir ganz deutlich zu verstehen, dass er von dieser Angelegenheit aus Nachrichten, die er während seines Aufenthalts in Ofen einzog, vollkommen unterrichtet sey, u. dass er das Verfahren des Temesvárer Bischofs missbillige. Aber eben so unzufrieden scheint er, von der andern Seite, darüber zu seyn, dass man diese ärgerliche Sache nicht gleich unterdrückt habe, sondern vielmehr es zu einer Untersuchung, *die verschiedene criminelle Punkte in sich fasste*, kommen liess; um welcher Untersuchung willen, es ihm auch schwerlich seyn würde, die Sache als ganz abgethan zu betrachten. Indessen nahm er doch von dieser Ausserung wieder so viel zurück, dass er erst dann, wenn ihm die Akten zugekommen seyn würden, sich bestimmt würde erklären können; auf keinen Fall aber würde er auf die Reprimandirung des Bischofs v. P., in so fern er sich gegen Eure Excellenz einer Übereilung schuldig gemacht hat, eigenwillig

dringen, nachdem Eure Excellenz selbst die Ihnen zugefügte Unbilde vergessen wollten. Was endlich den Kengyelácz beträfe: so — meinte der Referent — müsse es jetzt zur Sprache kömnen, was dies für ein Mensch sey, indem er — wenn er der Archimandriten-Stelle zu Sz. György unwürdig war — einen solchen Posten auch zu Bezdin nicht verdienen könne.

So viel konnte ich diessmal erfahren: nun behalte ich mir vor, Eurer Excellenz näheren Bericht über die Wendung dieser Angelegenheit zu erstatten, so bald die Acten hier seyn werden, u. der Referent sich für eine Meinung bestimmt haben wird. Ich setzte nur noch dem bisherigen zu, dass der Referent jetzt fast noch mehr, als jemals, gegen Eure Excellenz gespannt zu seyn scheint, dass ihm vorzüglich die Reise des Archimandriten v. Vidák in die Karlstädter Dioeces, u. einige Ausserungen, welche diesem Herrn gegen einen u. den andern Geistlichen dieses Sprengels entfallen seyn sollen, sehr missfallen hat, u. dass er sich mit dem Plane zu beschäftigen scheint, wie er es gedachten Herrn Archimandriten bey der nächsten Synode entgelten lassen solle. — Eure Excellenz kennen am besten sowohl die Denkart dieses Herrn, als den Umfang der Mittel, die ihm etwa zu Gebothe stehen; folglich werden Eure Excellenz auch am besten zu beurtheilen wissen, in wie weit diese Gesinnungen Besorgnisse erregen, u. Verwahrungsmittel nöthig machen können.

Die letzte Beförderung in der katholischen Geistlichkeit wird Eurer Excellenz schon bekannt seyn. — Der Zempliner Vizegespan, Okolicsány, ist Kammerherr geworden; der dritte Edelmann, dem diese Auszeichnung zu Theil wurde. Die Friedensgerüchte dauern fort; man behauptet sogar, dass die Praeliminarien bereits unterschrieben sind. Die verwittwete Gouverneurin Pászthory ist den 18-ten dieses, u. vorgestern den 27-ten de. ungarische Zeitungsschreiber Kerekes gestorben.

Zu hohen Gnaden empfohlen verharre ich mit grösster Verehrung

Eurer Excellenz

Wien d. 29. Aug. 1800.

unterthäniger Diener
Jos: Sok.

An Sok K. 4. Sept. 1800.

Durch ihr Schreiben vom 29. Aug. bin ich nun ganz in die Kenntniss der Gesinnungen des Referenten in der bekannten Angelegenheit gesetzt worden. Ich habe sie fast ganz im Voraus errathen. Die gänzliche Unterdrückung der Sache hieng nicht von mir ab, und was er unter den Criminal Beschuldigung des K. verstehet, kann ich nicht recht enträthseln, da in den von mir eingeschickten Acten keine Erwähnung von so etwas geschehen ist. — Er thut recht, dass er die Äusserung seines wider den V. gewiss ohne seiner Schuld gefassten Grolls biss auf die künftige Synod verschiebt.

Dies sind nun Beweise, wie sich dieser Mann von dem Wege der Gerechtigkeit und Billigkeit immer mehr verirret. Bey widerholter Erfahrung solches Fürschreitens, was glauben Sie, ob es nicht Zeit wäre sich zu rühren, dass unsere Angelegenheiten einem gerechten und bideren Mann anvertraut werden möchten? Wenn Sie mit einigen gegen mich aufrichtig gesinnten Männer hierüber Gelegenheitlich zur Sprache kommen, trachten Sie doch von weitem zu erforschen, was Sie hierüber denken? und was sie mir zu thun riethen? — Ich bin anbey mit aller Hochschätzung.

Eure Excellenz

Hochgebohrner und Hochwürdigster Herr
Erzbischof!

Die zu Pressburg befindliche Abtheilung der ungarl. Hofkanzley, welcher Eurer Excellenz Vorstellung, wegen einstweiliger Verwaltung des Temesvárer Erzbissthums durch Herrn Archimandriten von Vidák, zur Verhandlung zugeschickt worden ist, hat ihren Vortrag an Se. Majestät über diese Angelegenheit noch nicht erstattet: doch ist kein Zweifel, dass Eurer Excellenz Vorschlag, als ganz zweckmässig, auch von der Hofkanzley werde unterstützt werden; was denn, höchstwahrscheinlich, die allerhöchste Genehmigung zur Folge haben wird. Dass Kengyelácз überhaupt, u. in diesem Augenblicke, wo eine Untersuchung über ihn verhängt ist, zu jener Administration schon gar nicht geeignet sey: wird hier allgemein anerkannt

Eine andere Frage ist: wer von den

beyden Bewerbern um das vacante Bissthum, P. u. A.* es davon tragen werde? So wie ich Eurer Excellenz im engsten Vertrauen eröffnen darf, kab'n sich Se. Majestät für Bischof A. aus dem Grunde erklärt, weil er doch Verdienste um Führung der Geschäfte bey der Hofkanzley, u. dabey ein zu geringes Auskommen hat. Dahingegen wird Bischof P. durch ein oder das andere Mitglied des Staatsrathes protegirt — und — wie ein hier sehr bekannter Geschäftsmann behauptet — sollen Se. Majestät Selbst sich gegen ihn günstig für den Bischof P. geäußert haben. Doch beruhet letztere Nachricht auf der Aussage eines weniger zuverlässigen Mannes als die erstere. — Sobald bey Hofe ein entscheidener Schritt in dieser Sache gemacht wird, behalte ich mir vor, Eurer Excellenz ungesäumt davon Bericht zu erstatten: nur füge ich diessmal noch folgende zwey Anzeigen bey, die sich auf den erwähnten Gegenstand beziehen; die erste: dass beyde Bittschriften, die des P. und die des A um das vakante Bissthum — wie ich glaubwürdig vernehme — unsignirt von Sr. Majestät herabgekommen sind; die zweyte, dass Eure Excellenz besonderes Schreiben in dieser Angelegenheit von des Hofkanzlers Exc. sehr gut aufgenommen, davon aber aus Gründen, die Eure Excellenz leicht erachten können, kein öffentlicher Gebrauch gemacht worden sey.

An Zustandebringung des Friedens zweifelt Niemand mehr hier: doch ist hierüber von Seite des Hofes noch nichts Officielles ins Publikum gekommen. Br. von Thugut hat nun im ganzen Ernste sich von der Führung der auswärtigen Geschäften entfernt, u. das Portefeuille derselben an Grafen v. Trautmansdorf, den ehemaligen Bevollmächtigten Minister in den Niederlanden, als einstweiligen Vize-Staatskanzler abgegeben. Br. Türkheim hat nichts mehr mit den Militärgeschäften zu thun, sondern wird künftig blos als Mitglied des Staatsrathes in inländischen Angelegenheiten fungiren.

Dass Eure Excellenz das Schächterl,

* Владика будимски Дивисије Поповић и владика горњо-карловачки Стефан Авакумовић, који је премештен био у Темишвар.

welches ich dem Herrn Hauptmann Feric zugestellt hatte, richtig zugekommen sey, habe ich mit vergnügen aus Ihrem eigenhändigen hohen Schreiben vom 15-ten dieses ersehen, u. danke ich Eurer Excellenz ehrerbietigst, für die mir durch diese Nachricht verschaffte Beruhigung. — Unfehlbar haben Eure Excellenz mittler Weile meine Rechnung über Empfang u. Auslage des vorigen Jahres schon erhalten: aber mit dem Wagen wird es leider! wegen Mangel an Gelegenheit in dieser Jahreszeit u. bey jetziger schlechter Witterung, viel schwerer gehen, dass er Eurer Excellenz, oder unmittelbar Ihrem H. Neffen zukommen.

Zu hohen Gnaden empfohlen, verharre ich mit ebenso unauslöschlicher als tiefer Ehrerbietung

Eurer Excellenz

Wien d. 30. Januar 1801.

unterthäniger Diener
Jos: Sok.

(Свршиће се.)

Патријар Јосиф Рајачић и владика Платон Атанацковић

Приопштио

Д. Р.

Ово је дакле одговор патријарха Јосифа на „Аналитику“ владике Платона Атанацковића.

Како су се 1850/1. сви православни епископи из Аустрије бавили у Бечу, ради договора о неким питањима, што је на њих австријска влада управила; патријар Јосиф није допустио, да из наведених разлога у његову одговору на „Аналитику“ Платонову, и њему допусти приступ у тим саветовањима.

Он је на сваког епископа истог епископског збора упутио следеће писмо:

Ваше Преосвјашченство!

Неправилноје во православној Цркви нашеј одношеније в којороје Преосвјашчениј Господин Епископ Платон Атанацковић, дјелом својим за времја бившија мађарскија Революцији, себе ставил, принудило нас, јешче прошлаго года, под 22. Новем., по старом, пристојашчеј Нам верховној хијерархијској должности и власти

нуждноје расположеније сотворити да неправилној, помјанутим Господином Епископом творимим, и между тјем, до рјешенија сего скорбнаго предмета, пут пресјечетсја. Јегда же по височајшему повељенију, дјел православној Цркви нашеја ради, здје собрахомсја, не пропустихом абије предмет сеј, совјета ради о сем обшчаго, Преосвјашченејшим Господијам Епископом сообшчити, јакоже и в след писменаго о сем изјасњењия всјех Господеј Епископов под 11. Окт. т. г. Нам данаго, високому Министериуму под 12. Окт. т. г., и самому Гд. Епископу Платону тогоже дне и љета, о сем писати. Во продолженије сего дјела и ускореније рјешенија того, сијашу Вашему Преосвјашченству, јакоже и всјем прочим Господијам Епископом, онаја Писанија, котораја помјанутиј Гд. Епископ Платон, за времја својего неправилнаго дјејствованија, разним особам, долженствено писал, в преписи, по рјадy хронологическому, с кратким назначенијем содержанија тјехже, на тој конец сообшчити, да Ваше Преосвјашченство из тјехже уразумјетете, кољ неправилно помјанутиј Гд. Епископ Платон дјелал, попираја правила свјатија Цркви нашеја, кљатву своју, јејуже кљалсја јест пред Црквију, завјешчаја вјерност Цркви и тоја Предстатељу верховному. Реченаја писанија суг сједујушчаја и убо:

1.) Писаније Гд. Епископа Платона, в ден св. Апостола Петра и Павла, 1848. год., Сербекому Народному Одбору во Карловцјех, писано. Неискреност, из каждаго слова сего Писанија јавствујушчаја, во опроверженији, на књигу печатанују тогоже Гд. Епископа „Аналитика“ писаном и Вашим Преосвјашченством читаном, доволно уже доказана, котороје доказатељство најлучше укрјепил сам Гд. Епископ Платон, посљедовавшими дјели својими.

2.) Писаније Министра Мађарскаго, Барона Јосифа Етвеша, от 7. Авг. 1848. год., Гд. Епископу Платону писано. Сије писаније јест примјерноје доказатељство, кљатвопреступљенија Епископа Платона, которим он поправ вјерност к Цркви својеј толикоје повјереније у губитељеј Цркви нашеја получил. И о сем писанији помјанутоје опроверженије обилно глаголет.

3.) Писаније Гд. Епископа Платона, от 9. Авг. 1848. год. Парошу Даљском, Космје Миланковићу писано. Лучшеје доказатељство сего, о похишченији власти верховнија во Церкви и ограбљенији имјенија церковнаго, мњу јако бити не может. Равње и о сем реченоје опроверженије довољно извјешчајет.

4.) Писаније Г. Епископа Платона от 9. Авг. 1848. год. писано Протопресвитеру Вуковарском, Петру Космановићу, доказујет, жеже и предходјашчеје.

5.) Писаније великаго жупана, комитата веровитичкаго, Владислава Јанковића, под 14. Авг. 1848. год. Гд. Епископу Платону писано, кромје што предизложенаја потврђдајет, јешче бољше доказујет, тјесноје, повјеритељноје отношеније в котром бил Епископ Платон с величајшими враги Церкве и народа нашего.

6.) В сем Писанији, почившему Протосингелу и Администратору Манастирја Ковиља, Варнавје Дамјановићу, под 2. Септ. 1848. год. јегда Народ наш грозно уже брашесја за спасеније Церкве својеја и самага себе, писаном, јављајетсја Епископ Платон аки вјерно служај желанијам непријатељеј народних, и аки располагајај, Манастирским имјенијем, во Епархији Бачкој.

7.) Во писанији сем, под 7. Дек. 1848. год., Нам писаном, обшчему Народу нашего увјеренију, дјелом и кровију многоју за свидјетельствованом, противсловја, под видом помиренија, подносит услуги своја жеже издјејствовати, не мир но смерт народнују, смерт имене народнаго, паденије Церкве, губитељство увјенчаних прадједских заслуг наших.

8.) Писаније Архимандрита Гергетешкаго и Администратора Епархији Бачкија, Арсенија Стојковића, под 8. Дек. 1849. Нам писаноје, доказујет, јако прјамаја вина погубљенија Архива и Библиотеки Епископата Бачкаго, јакоже и драгоцјеностеј Епископата и соборнија Церкве Ново-Садскија, к тому и готових новцев и документ фундациј свјашченических вдовиц Епархији Бачкија, бил саміј Гд. Епископ Платон.

Сија сут, јаке Вашему Преосвјашченству, жеже таја расудити, и мњеније

своје во рјешеније скорбнаго предмета сего утврдити настојашчими сообшчајущче, с високопочитанијем јесми Преосвјашченства Вашего

Во Вијење 4. Ноембра 1850.

обвјазатељјејшиј слуга
Јосиф.

I.

Платон, Божијом милосћу Православниј Епископ Будимскиј, Главному Народному Сербскому Отбору Карловацкому, от Господа Бога радост и спасеније! амин. Славниј Народниј Сербскиј Главниј Отборе Господо почитајема, Браћо Љубима! Кад сам данас совершавао Божествену Литургију приносећи Преблагоме Отцу Небесноме жертву безкровну о спасенију Предрагога ми Рода и Народа нашега Сербскаго, — суза ми је веселе благодарности из очију потекла, што ме је Милост Божија сподобила управо на данашњиј дан навршити 60-ту живота мога годину. Веселосузна благодарност та прене ми у души заједно са најсердечнијом жељом, забележити тај рођења мога 60-тиј дан дјелом којим народополезним. За мановеније Духа светога благоговјејно почитујем с том жељом у тај истиј мах рођену у мени мисао ту, да у ово будућности судбом преважно доба не може другога народнополезнијега дјела бити доли договора с Вама Господо Почитајема и Браћо Љубима. Приклоните ми дакле Родољубивога сердца нашега уво, на судите, цјените по благоразсуђењу вашем ово моје учтиво предложеније. Ја сам се отважио Поглаварство, које сам у Сјеченију Церковном при прављенију овдашњем умољен на себе примио, сасвим нарочито зато оставити, што ме је јединац мој син, вратившиј се из Карловаца, увјерио, да је то њекоих от вас, а можда и свију вас жеља. С овом вјестију таки је умрло у мени досадашње тврдо увјереније, да сам с тим поглаварством наишао био на њиву, на којој би ми се дало много добра и ползе за Народ наш чинити. И Прављенију сам већ устмено сообшчио, да сам закључио оставити званије то тога ради, што сам се достовјерно увјерио, да ми пољубљениј Народ мој обратну љубов своју, у којој једној само ја срећан бити

могу, сбог званија тога хоће да устегне и укине. Писмену оставку до данас јошт нисам дао зато, јербо ми једнако пришаћује душа моја, почекати с том јошт који дан, еда ли ће ми се можда дати сгода учинити пре верстну какову услугу Народу своме. Ту сгodu тражим ево от и код вас, Господо Почитајема и Браћо Љубима! Славниј Отборе! У мучна и љута ова времена учините ме Посредствеником Вашим, било у содружеству с Депутацијом отредити се имућом, или било да ми самоме дјелати поуздано зажелите, било пред Самим Његовим Величеством, царем и краљем нашим, или на Дијети у Пешти сад сакупљеној, или код краљевог Мјестоаступника и Прављенија овдје у Будиму. Дајте ми Господо и браћо, удес тај доказати, да сам и ја, као и ви сав савцит от све саме пречисте к Народу Сербском љубави сложен и састављен! Не одбијте никако овога мога Србствољубивога предложенија, дајте ми Отборне, дајте ми, ако за добро наћете, појединце свакиј от вас праведне жеље ваше, пак ћете и Сви и Свакиј тај се час за сваком увјеравати, да сам вољан, ревностан, огњевит, јакостан, кадар посредственик. За име вас Божије молим и собственим вашим Србствољубијем приклињем не учините иначе Отдавајући вас све вообще и свакога от вас особице покрову Всевишњег, са Архипастирским благословом јесам и пребивам

У Будиму на дан С. С. Апостола Петра и Павла, љета Господња 1848.

Славноме Главном Народном Сербском Отбору на услуге најготовији горепоменутиј смирениј Епископ Платон Атанацковић с. р.

II.

Греконесаједињеном дијецезалном Епископу Бачком.

Будући да је у сљедству отлученија от званија Архиепископа Карловачког, Јосифа Рајачића, наређено, да се његово у Вировитичкој Градомеђи лежеће Даљско притјажаније одма под секвестер стави, — то ја настојећим Ваше Високодостоинство, коме је и тако Прављение Греконесаједињене Цркве привремено вовјерено — за Секвестра-Куратора наименујем, и о искушеном

родољубију Вашем увјерен будућиј не сумњам се ни мало, да ћете по одма учињеном потреблом расположенију и у овом предмету са обичном Енергијом Вашом поступати.

У Будим-Пешти 7. Августа 1848

Министер Просвјете и вјероисповједи Б. Јосиф Етвеш с. р.

Споља М. 557. од Министра Просвјете и вјероисповједи. Греконесаједињеном дијецезалном Епископу Бачком у Новом-Саду. Званично.

III.

Благоговјејниј Господин Парох, Нам Љубезниј!

В сљед Министерјалнога Повељенија, под 11. т. м. и љ. Чис. 717. Благоговјејнству Вашему налагајем, да јегда Благоговјејнство Ваше Пресвјетлим Господином верховним Сл. комитата веровитичкаго жупаном Владиславом Јанковић, позвани будете, имате во Даљ лично во содружествје Г. Г. Космановића, Вуковарскога, и Јелисеја Поповића Даљскога, протопресвитеров, дјело приемљенија Даљскога Спајлука и всего тому принадлежащих (јеже Ми иних неотложимих дјел ради сами лично отпрати препјатствовани јесми) во сотеченији на тојежде изслатисја имушчих Комитатских лиц совершити и Нам абије из Даља извјестије сјемо сотворити непропустите. С благовољенијем Архипастирским јесми. В Будимје дне 9 го Авг. 1848.

Благоговјејнства Вашего благожелателњешјиј Платон Атанацковић с. р. Епископ Бачкиј, привремениј Цркве Управитељ.

Јереју Космје Миланковић, Пароху Даљскому.

IV.

Благоговјејњешјиј Господин Протопресвитер, Нам Љубезњешјиј!

В сљед министерјалнога повељенија под 11. т. м. и љ. Ч. 717. проистекшаго Благоговјејнству Вашему налагајем, да јегда Благоговјејнство Ваше, Пресвјетлим Господином верховним Славнаго Комитата веровитичкаго Жупаном, Владиславом Јанковић, позвани будете, имате лично во Даљ отдатисја, и тамо во содружествје Г. Г. Јелисеја Поповића, Протопресвитера Даљ-

скаго, и Јереја Косми Миланковића, Пароха Даљскога, дјело пријемљенија Даљскога Спаилука и всего тому принадлежащих (јеже Ми иних неотложимих дјел ради сами лично отпрати прецјатствовани јесми) во сотеченији на тојежде изслатисја имущих Комитатских Лиц совершити, и Нам абије из Даља извјестије сјемо сотворити непрпустите. — С благовољенијем Архипастирским јесми.

В Будимје, дне 9-го Авг. 1848. Благоговјейства Вашего, благожелателњејшиј, Платон Атанацковић с. р. Епископ Бачкиј привремениј верховни Управитељ Цркве.

Протопресвитеру вуковарском Петру Кузмановићу.

V. (Писано латиницом).

Пресвитли Господине Епископе! Господин Попечитељ нутарних дјелах по наредби својој од дана 11. Коловоза, т. г. бр. 717. упутио ме је, да будућ Присвитло Господство Ваше кому је и кормило источне Цркве за време предано, Куратором Добарах и имањах, Достојанства свога решенога Метрополите и Архиепископа Карловачког, Јосипа Рајачића, именовано је, са Присвитлим Господством Вашим, у том послу, у службено споразумљење ставимсе. Усљед приашње једне министералне Наредбе, веће сам овдашњег Великог Судца, Франу Делиманића, са дотичним Присежником (Jugassogom) изаслао: да све гибуће на собственост споменутога Јосипа Рајачића спадајуће имање у подручвом Спаилуку Даљском под секвестар метне, и укупно ондашњем спаинском чиновништву сваковерстно продавање забрани. Изаслани Велики Судац у службеним известју својим јавио ми је, да је наредби мојој за дости учинио, ну да коликоћа хране позната не бивши потребито би било, да се иста храна под судејским Надзиратељством премери, што исто ће се по новој наредби мојој ови дана довершити, кано и Инвентар свеге гибећег имања саставити. За службену дужност моју держим то исто Присвитлом Господству Вашем пријавити и укупно молити, да кано Куратор Даљски Спаилук и сав к њему спадајући гибући иметак што скорие примити достоите. Што

ако поред важни и многоверстних послова Присвитло Господство Ваше особно учинити препречено би било, уљудно молим, да на колико је могуће, једну вишег стања духовну особу, која је и пуку позната, с тим налогом на лице места изаслати достоите, да се самном и у случају моје одсутности са Господином Људевитом Салопеком, првим Поджупаном, у споразумљење метне. Умирење пука, и жеља сваку побуну припречити, узроку те моје молбе, јер ако пук видио буде, да је црквена особа код примљења вопросног имања полег, не ће се моћи на ту криву мисао увести, да Даљски Спаилук, који је полег одсећења свог источне Цркве, собственост, Мађари на се привлаче. Који са домородним почитовањем остајем, у Осеку дана 14. колвоза 1848.

Лад. Јанковић с. р. Жупаније Веровитичке Верховни Жупан.

VI.

Честњејшиј Господин Протосингел, Нам Љубезњејшиј!

В бурних сих временех распудјенаго места Темерина, Римокатолическиј Парох, Господин Антониј Новак, коториј в имја купљених от Ч. Манастирја Ковиља 15 клафтеров дров Честности Вашеј предврителње 74 ф. К. М. положио, зане предречениј Парох Парохији својеја лишен, купљенаја дрова, отъуд нетребуја такових, отвести не может; сего ради Честности Вашеј препоручајем, јеже предреченому пострадавшему Пароху вишеномјанутују суму јеже скорше возвратити постаратисја.

С благовољенијем Архипастирским јесми.

В Будимје, дне 2. Септ. 1848. Честности Вашеј благохотљејшиј Платон Атанацковић с. р. Епископ.

Честн. Протосингелу Варнавје Дамјановић. Мн. Ковиља Администратору.

VII.

Ваша Ексцеленција, Господине Милостивјејшиј!

Нужда ми належи так спочетка препозивно молити, да би из призрјенија на положеније моје милостиво ми опростити благоизвољели, што јошч морам употребити стару према Високог Лица Вашег курте-

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

зидју. — Сад одма прелазим на предмет настојећега мога Писма: Благонаклониј Ваше Експеленције под 21. Јулија о. г. Ч. 4. отговор на изјављену жељу моју за благо и спасеније предрагога Рода Србскога у бурним и опасним обстојателствима овима, даје ми силу и слободу опет приступити к Вама, као Предстатељу Народа Нашега с обновљеним жељама ради спокојства, среће и благостојанија Народнога. Ваша Експеленција! од Јегре до Будима, отуд до Новог Сада, свуд немир, беспокојство, страх, гоњеније, имјенија и живота опасност, будућности неизвесност међу вјернима Православне наше Цркве из сопственога искуства мога познајем. О кад би се опет безбједност утврдила, страх изчезнуо, и опасности се удалиле! То су јаднотужни гласови и отзиви по свима споменутима мјестима; и кад те слушам, онда ми се срце моје у прсима пиштећи цјепа. Ваша Експеленција! при тужном овом положенију Народа нашега помислимо нарочито на оне вјерне и Народа нашега Синове, који се међу вишебројним Иновјерцима и Иноплеменицима налазе: какова горка судбина њима предстоји, ако се о њима средством успокојенија какво сгодно провидјеније не учини.

Њима ништа друго непредстоји, него сад гоњеније и презрјеније, а посље погибељ и грозна процаст. Томе је сва ова прекодунавска страна изложена. Ја весма добро знам и чувствујем, колико је сад већ, кад је огорченије између нашега и Мађарскога Народа до толикога степена узрасло, и кад је међусобна борба до особитога характера развила се, тежко дјело примиренија, гдје толика призрјенија у очима држати ваља; но опет мислим и тврдо сам увјерен, да ми, који именован Христом Спаситеља мир Народу проповједамо, да ми, велим, и према нашем предрагоме Роду и према совјести најсветију дужност испуњавамо, кад о миру и спокојству настојавамо. Зато ја — добро знајући, да Ваша Експеленција такође успокојеније и достојанству Народа нашега сообразно примиреније желите — за прву и најсветију дужност моју почитујем, умолити Вашу Експеленцију, да дјело ово к

Родољубивом Срдцу Вашем примите, и на тај конач одобрити благоволите, да се тога ради на извјестном опредјелити се имајућем мјесту о најбољем и најсгоднијем начину примиренија у садањем положенију и овима околностима посовјетујемо. Моја би и зато прва та жеља била, лично с Вашом Експеленцијом састати се, почем нарочита и от велике важности саопштити имам; но ако у мјесто Вас другу коју двојицу, или тројицу на састанак тај самном опуномоћите (као што ћу и ја ако одобрити благоволите, у содружеству са Господама Фелд-Маршал-Лејтнантом Командирендером Благојевићем, и Мартином Хацл, ономаде умјесто натраг одазваног Евгенија Бетија поставшим пуномоћним по свој Бачкој Комисарем, на договор тај доћи), ја ћу и с њима као Лицеаступитељима Вашима, сасвим чистосеречно по внушенију најчистијега Родољубија совјетовати се и договарати. Молим препонизно имајте Ваша Експеленција Милост отговорити ми на челобитњу ову, што пре бити узможе. У прочем Милостивој благонаклоности вручен са дубоким и дужним високопочитанијем пребивам Ваше Експеленције

У Новом Саду 7. Дек. 1848.

нижајши Платон Атанацковић с. р.

Епископ.

VIII.

Ваша Свјатост, Господине и Архипастирју Милостивјеши!

Милостивим Писанијем Вашеја Свјатости от 1. Окт. т. љ., котороје дне 21. Окт. т. љ. из Пакраца пријох, повељено ми јест обстојателноје Извјестије како о состојанији цјелија Диецези Бачкија прављенију мојем вовјеренија, тако нарочито о Резиденцији Епископској и Архивје консисторијалној Свјатости Вашеја поднести. Сему Високому Налогу повинујасја, слеђујушчаја нижајше извјестовати имјеју: До 1-аво Маја љ. пр. относителњеже до отшествија Свјатости Вашеја с Депутацијеју, из Скупштини Мајскија, изсланија во Инсбрук, какво бје состојаније Диецези Бачкија, Свјатост Ваша, јако верховни тоја Управитељ ово из сопственога високаго искуства, ово же из нижајших

мојих устмених и писмених извјестиј Милостивјејше опомјанутијеја будете. По отшествију Свјатости Вашеја в Престони град Тиролии и по пшастивом отуду возвращении в Диецезје сеј промјена једина за другоју сљедоваху. Между сими на првоје мјесто полагају моје из Н. Сада удаљеније, дне 19. Јунија пр. љ. сбившејесја, којего глављејшеју виноју бје то, што с народом нашим, держашчимсја под мудрим руководством Свјатости Вашеја законного својего Владјетеља и Государја, паче пострадати предизбрах, нежели подлим орудијем бити повјереников тогда венгерскаго, народом нашим тољ возненавидјенаго Прављенија, Чернојевића и Храбовскаго иже мја ко споможенију развратних својих цјељеј употребити тшчхусја, ониј убо, под 9. Јунија п. љ. устмено от мене требовав, да Главному отбору карловачкому присовјетовати потшчусја, да разидетсја, и народ на Јарцје находјашчијеја распустит; а сеј под 4. Јулија п. љ. бр. 659. писмено, да Свјашченство Шајкашкаго Баталиона в Н. Сад на ден 7. Јулија п. љ. соберу, камо и от страни јего лица изаслана будут на тој конец, да с тјемже Свјашченством о примирении народа посовјетујутсја. Первому устмено доказах невозможност требованија јего; а второму писмено под 7. Јулија п. љ. по рим. ответсвовах, јако народ наш на вашее повељение средством Свјашченства спасителнаја совјета к миру уже получил, и јако Свјашченство без ушчерба душепопеченија в поколебаних тогда обстојателствјех собратисја не би могло. К сему приходјат и немири, во Н. Садје случившијеја, и тогда пренесшасја вјест, јако Шајкаши на Н. Сад ударати будут. Јешче и тоје обстојателство опредјелило мја отити из Н. Сада, што по Милостивому Налогу Вашеја Свјатости, при отходје во Инсбрук мње даному, имјеја посведневно бити в Карловцје, бојахсја, да не како сообщение измежду сих мјест престанет, јеже дјјствително наскоро и случилосја и тако не возмогу сему налогу Свјатости Вашеја соотвјетствовати. Другаја и важњејшаја промјена бје наименование Г. Епископа Будимскаго, Платона Атанацковића, во Епископа Бач-

каго. Сему сљедовавшу исти Г. Епископ абие под 29. Јунија пр. љ. Н. 1. Конзисторијуму Бачкому, јакоже Свјатости Вашеј дне 9. Јулија п. љ. рижашше извјествовах, наложил, да наименвание јего во Епископа Бачкаго всему клиру Епархии Бачкија објавитсја, и вкупје расположение учинитсја, да имја јего в Богослуженијах возноситсја, Сосједанија же Конзисториалнаја до пришествия Јего порјадочно держатсја. Налогу обаче сему, неимјеја упутствија от Вашеја Свјатости удовлетворити не могах. Речени убо Господин из торжественанаго во Сомборје конзисториалнаго засједанија сам себе свјашченству и народу јако Епископа Бачкаго публиковал, учредив, да имја Јего в молитвах Церковних опоминаетсја. Приим сиецим образом в словје сущиј Господин Епископ кормило прављенија Диецези Бачкија под 26. Јулија п. љ. Протопресвитера Сомборскаго Василија Ковачића, во Мјестобљустителя својего и Предсједателя конзисториалнаго наименовал, и тоје мње под 29. Јулија п. љ. с тјем упутствием објавил, да старание о Епархии Бачкој со всем отложу, и всја Акта, пертрактации конзисториалнаја чајущаја, Нотарију конзисториалному Ружићу, предати ускорју. Но и сему требованију от моеја страни удовлетворено не бје. В посљедујущих Сосједанијах Конзисториалних ово под предсједанием ниње реченаго Протопресвитера, ово же самага Господина Епископа в Сомборје и в Н. Садје торжественаних, Пароси: М. Терезиопољски, Јоан Вујић, Администратором Протопресвитерата Сегединскаго, котори по одобренију Свјатости Вашеја послје смерти Протопресвитера Григориа Моића, администрирал Протопресвитер Жабаљски, Максим Папић, и НСадски, Георгиј Вуковић, Администратором Протопресвитерата НСадскаго во мјесто Протопресвитера Павла Стаматовића, с дозвољением конзисториалним отсутствовавшога, постављени, а Јереи, Марко Доић, Парох Паланачки, Милош Панин, Парох Бајшански и Александар Захарић, парох НСадски в Сосједатели конзисторијалнија наименовани сунт, ктому Димитриј Поповић, Дјакон Сегедински, во Пресвитера рукоположен и

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

Администратором Парохии Сомборскија, смртију Јереја Јоана Теодоровића уприздненија, постављен јест. Во смотрении приходов Епископских учреждено, да Конвенцију и Сидоксију за 1848. љето Протопрезвитер Сомборски и Парох НСадски, Вуковић, собрати имјејут и Протодјакону Цветићу, наложено, да получених за проданое по моему расположенију от љета 1847. оставшее жито 800 fl. в.в. Нотарију Ружићу предати вјдает, јеже сеј немогиј противитисја, и учинил. В сем состојании бје Диецеца Бачкаја, искључаја Протопресвитерат Жабаљски, на котори помјанути Господин Епископ власт своју простерти не могл, до начала сего года, и даже до Месеца Марта. Здје начинаетсја ужаснаја катастрофа превратившаја вид цјелија благоурежденија Диецеци сеја. Нашедше бо Венгри, јакоже Свјатости Вашеј вједомо јест, огњем и мечем свирјепствовати начаша, гради и болшују част весеј попалиша, божественија храми, невзирајушче на Свјатост их, оскверниша, опљениша, огњу предаша. В сих опасних окрестностех Свјашченство и народ нашего Благочестија, оставивше всја своја сопостатом на разглабљение, во бјегствје спасенија искаху, мнози обаче свирјепости сих жертвоју биша. От народа множество погибе, от Свјашченства же, јелико мње вједомо јест, за цјелое времја точију четверица, и убо: Парох Мохолски, Константин Поповић, Парох Бајшански, Милош Панин, Парох Мартоношки, Јоан Милић и Љубомир Радосављевић, капелан и Син Пароха Вербашкога, Георгија Радосављевића. Из досеље сказаних Милостивјеше себје представити можете Ваша Свјатост нињешњеє состојание Диецеци Бачкија. По шчастливом отгнании непријатеља Царства и народа нашего, и конечном того низложении народ Диецеци сеја возватилеја в пустаја селенија своја, в каковом обаче количествје, оскудјевајушчим списанијам, совершенно знати не могу. Јако великаја част народа оскудјевает, отуду закључити љет јест, что во њеких Парохиах точију половина того находитсја, во иных же и менше. В Старој Канижи, гдје во двух Парохиах преко тисјашча душ бје, ниње, јакоже разумјех,

до триста обрјетајутеја. Возвратившусја народу абие и нужда душепопеченија појавиласја, чего ради на взискание њекоторих обществ прибјегох Јего Високопреосвјашченству, Господину Епископу Пакрачкому, заступајушчему Свјатост Вашу ниње во прављении Архиепископи с тјем нижајшим умољением, да нужное расположение учинити изволит јеже би Свјашченство Бачкое, во Архиепископје без опредјеленија бавјашчеесја во Парохии своја абие возвратилосја, јеже и сотворено бист. О личном обаче состојании того точно јешче извјешчен њесм. Јелико мње вједомо јест, кромје преднаведених убиених Свјашченников природноју смртију умроша: кромје преднаведенога Протопресвитера Мохолскаго, Григорија Моића, Јереј Стефан Николић, Парох Старо-Футожки, Александер Летић, Парох Старо-Канижки, горјепомјанути Јоан Теодоровић Парох Сомборски и по новјешим извјестијам Протопресвитера Сомборскаго, Јереј Петр Јанковић, Парох Кулски, и Василије Лукић, парох Лалички. Возвратившеесја Свјашченство в мјестјех от Венгров опустошених крова лишаестеја и потому стално тамо пребивати не может. Каковују же тшчету во стјажном имјении претерцје, Свјатост Ваша из описаниј, касајушчимисја Протопресвитерми поднестија имушчих Милостивјеше извјеститисја будете. Во оскудјении храмов божественных, каковиј в мнџајших мјестјех Диецеци сеја, јакоже требованаја Свјатостију Вашеју извјестија Протопресвитеров покажут, ово со всјем сгорјели и окрадени, ово же осквернени суг, Свјашченство Богослужение порјадочно отправљати не может, и тако народ в сем произрјении утјешенија духовнаго лишаетсја, чему би јеже скорше помошчисја имјело. В Н.Садје прежде освјашченија Церквеј, Алмашкија и Успенскија, и јешче њекоторих мјестјех Свјашченство во дворје Церковном под ведрим небом на требование народа служити и тајни совершати принуђбено бје. В смотрении отправљенија дјел Епархиальных, нарочноже Консистоциальных, какових ниње велми мало јест, нижајше примјетити усуждајусја, јако досеље оно токмо дјелах, јеже необходима нужда со собою донесе,

или мње Свјатостију Вашеју нарочно повељено бје. Јеже Резиденцији Епископскија, Архиви Консистоариалнија, Библиотеки и вних утвареј и зданиј Икономических ово во НСаде овеже на Епископској Пустарје, Сириг зовомој, касаецја, нижајше јавити имјеју Свјатости Вашеј, јако при отходје моем из НСада Резиденција Епископскаја, јејаже надзирање по всегдашњему употребљенију моему Протодјакону, Гедеону Цветићу, тако наложих, да во потребних случаех, вколицје обстојателства дозвољајут, от мене упутствованија искати имјеет, во добром состојанију бје; Свјашченое одјегание Архиеерејское во Резиденцији хранено, вешчи и утвари Епископскија Капели, и жељезни Ковчег фундацији вдовиц свјашченических со принадлежащими тамо Актами, в котори Счети Интеркаларнија со всеми документами и готовим новцем до 500 ф. К. М.; Счет сверху приходов от втораго таса со готовостију от 800 ф. К. М.; облигацију Јелени и Младена Стратимировић, фонду народном принадлежащују; сребро столное со двјема Свјешчником; Инвентариум Фонда инштрукта и јешче њекаја званичнаја Писанија вложих бојасја пожара, которим претилосја, Парохом Григорију Андрејевићу и Георгију Вуковићу, на остављение во потајнују хранилицу Соборнија Цркве, относителњеже сохранение предах; а Библиотеку и Архиву во Резиденцији во једин потајни подров сложити и заидати дах. Веја сија вешчи, јегда Господин Епископ Платон в НСад приде, из речених мјест изјати и на повељение јего на прежнаја своја мјестоположена сут, кромје помјанутаго ковчега, котори со утварми Црквеј Н.Садских в реченој хранилице оста, а отсјуду сего љета, јакоже извјешчен јесм, во Магистратски дом премјешчен јест. По отшествии частопоминаемаго Господина Епископа из Н. Сада Протодјакон Цветић утвари Епископскија капели со Архиеерејским одјејанием пренести дал в Церков Алмашкују, а књиги из Библиотеки во Архиву, да би тако сохрањени били от хонвидских Чиновников, коим цјелаја Резиденција за обиталище уступљена бити имјејаше. Приликоју паденија НСада по-

мјанутаја Резиденција с Капелоју и прочими зданијама при њеј сушчими, до основанија огњем уништена јест. Во Архиве веја Акта консистоариалнаја со Протоколими и књигама, из Библиотеки тамо, јакоже нижајше упомјанух, пренесеними, тако стогрјела, да ни папирних сљедов не обрјетаетсја. Вешчи, фонду инштрукту принадлежащичја, инија разграбљени, инија же судја по сљедом, изгорјели сут. Истаја судба бје и утвареј Епископскија Капели и одјејанија Архиеерејскаго. Ковчег фундацији вдовиц Свјашченических јешче обрјетен њест. Исках тојже ковчег сам аз во Кригскасје варадинској гдје утвареј Црквеј НСадских в цјелости обрјетени сут, обаче всеу; и зато умолих Градоначалника нињешњаго, да о том Иссьедование учинит, и сљедствие тога мње јавит. Во виноградје Епископском, Сајловом зовомом, дом и покрај того јешче до четиредесјат возов сјена погорјело, вертоград, во НСадје сушчи, со вејем разорен, ограда разнесена и дрва изсјечена сут. На пустарје Сирижкој, јакоже Свјатости Вашеј уже познато јест, веја уништена, попаљена и отнесена сут. Из вејех сих нижајше наведених обстојателств видјети можете Свјатост Ваша во каковом состојанију обрјетаетсја, како цјелаја Диецеца Бачкаја, тако особене Епископскаја Резиденција и пр. от њихже всенижајшее сие Извјестие смирењејше подносја, високим Милостем препоручајусја, и с цјелованием архиастирскија десници во гљубочајшем страхопочитанију Свјатости Вашеја во М. Гргетезје 8. Дек. 1849. нижајши раб Арсеније Стојковић с. р. Архимандрит Гергетешки и Епархии Бачкија Администратор.

(Наставиће се.)

Народни сабор од 1744.

Прилог за историју српских сабора.

Припоштво

Д. Р.

Г. Јакшић у поменутом своме спису на стр. 85. рече, да се у митрополијско-народној архиви налази више рукописа о постулатима народног сабора од 1744.,

који се не слажу у свим тачкама. „По неке су — рече — тачке брисане. Не знамо ни да ли су последња два рукописа у свему једнаки тексту, који је предат комесарима, да га поднесу краљици.“

С тога ћемо ми овде навести постулате истог сабора по оригиналном дупликату, што је предат комесару заједно с потписима свију посланика на истом сабору, што смо га пре неку годину исписали из архиве пакрачке.

Закључке је ове саборске покојни Гаврило Витковић у IV. књизи „Споменика из Будимског и Пештанског архива“ на стр. 303—309. штампао — наравно по свом обичају с погрешкама — као упуство будимске епархије дато посланицима.

Исти гласе:

„Случаем всемилостивјејше дозвољенаг народнаг Конгреса што у народу, колико за их Краљевског величества Интерес, толико и собственоју ползу нужно и весма за потребу јавилосја бити: то ми цјелиј Свјетљејшему дворју Аустријскому природно вјерниј Национ чрез ваше превосходителство одређеленаг к тому високаг Краљевског Комисара их Краљевскому величеству нашеј всемилостивјејшеј Краљевје у подањеј и Глубочајшеј Покорности и прошенију в слједујушчих пунктах Предлагаем:

1.

Понеже в различних мјестах, а наипаче в Краљевских свободних варошах публикација Милостивјејше Конфирмованих привилегиј, не учинена, зато их Краљев. велич. подањејше молим, даби чрез своју Краљев. унгарскују Канцеларију Конзилиума Региума и Локумтененциалнаг височајшу заповјест повторит допустили чтоб такова публикација вездје там, гдје несовершена учиниласја. Потом

2.

Како у народу порјадка неимеем, а от нужди ест, тако по гласу милостивих привилегиј, молим за поставление националнаг Магистрата Коториби состојалсја из трех духовних а десет мирских Персон.

3.

А должност того Магистрата, такова би била, чтоб народнија свободи хранили и обранивали от всејх противностеј, тако, да би всја дјела народнаја, што при Свјетљејшем дворје отправаљати по Милостивјејших общенародних привилегиах случитеја, от всејх и всјаких народних персон тим долагаласја и правиласја, а во особности ни от кого ничего да би от тих 13 персон три различнаг чина под именов депуције у Вјени постојано стојали.

4.

Равно тому даби вездје, гдје нашего рода помјешано во унгарии људеј находитсја, наши националисти во всјаком Магистратје и вармеах в службу поставилисја, тако чтоб чрез Градацију, и Сенатори, Бирови, вице Ишпани и фиј Ишпани вперед бивали, и почте Гдјеби Год кои могао добити дабисја допушчало.

5.

Неменшетога, да би их Крал. вел. чрез своју унгарскују Канцеларију и осталих Краљев. велич. всејх дикастериах по всејм Мјестам и Градом повељети изволили, да би нашим националистом невозбранивали Имобилии, Јако доми, виногради и подобнаја куповати, и свободно на всјаком мјестје, Градов и варошеј Гдје кто возможет дућани держати и Купечествовати. Такожде занатлиам у цеху Бивати а највише даби их Краљев. велич. забранили противитсја гдјеби год Греческаго закона цркви подизалисја.

6.

Такожде даби и немешем нашего Национа, заповједали их Краљев. велич. допустјети сјела и Грунтов равнотемцем унгарским свободно куповати и держати.

7.

К тому ж за утјеху народу с миловаибисја Краљев. велич. четот тјех десет Мирских которија в таковом Магистратје бити имјејут, Благородиєм обдарити, слеодователно и вперед всегда ежелиби кому

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

не от Благороднаго племени, нато избрану бити случилосја, и того би тимже помиловати, а всјех вкупје тринацет изволилиби титулом Кралевских Конзилиаров почитити.

8.

Изволилиби их Кралев. велич. за споможение обдержанија такових персон и за фундацију школ един доминиум поклонити.

9.

Равно вишпереченому Магистрату, лучшаго ради духовнаго правленија и междусобнаго согласија да би их Кралев. велич. милостивјејше доизволили поставити во освјашченом клерје духовниј Синод под призидиумом Г. Блажењејшаго Патриарха, два Епископа, два Архимандрита, 2 Игумена, 2 протопресвитера, 2 свјашченика, 2 Јеромонаха.

10.

Сила тог Синода таковаби била, чтоб всјакаго без разнствија которијби противу предани и обичаев церковних погрјешил по канонам свјатим судити могли, и всјак би Благодано терпјел то, что заслужит.

11.

Изволилиби Их Кралев. велич. неточију привилегиатих Монастиреј, како у срему против коих пленипотенциал фиршта дешкалкин неправедниј процес почињат, свободу обдарити, но и оних кои без свободы писменој, на чуждему Грунту, како Боћан и прочии и девето и десето дајут, даби их Кралев. велич. наименше на том Грунтје что дјествительно держат, свободоју обдарили.

12.

Особливо ради монастирја Марче, кои от почетка и до днес нашему Греческому занону надлежит, а римокатолическаја церков без фундамента насилнују претензију чинит даби Их Кралев. велич. конечниј раздјел учинили, и у нашој посесии Монастир оставити заповједали.

13.

Во общчеже ради десетка да би их Кралев. велич. Милостивјејше изволили

в цјелом Кралевствје унгарском с принадлежашчими частми, како Славонии, Срему и Банату, у народ публицирати допустити, да впрел не тому кому сут десетак давали, но како клер и народ нашего закона порјадок учинит давати имут, коеби на нужде общчинске и воинске употребити.

14.

Сверху того понеже милостивјејшија привилегиј гласјат чтоб национ наш расцианскиј само оружием служил, тако даби их Кралев. велич. изволили приказати, никаковој краини или шанцев в редуцију допустити, но ешче више в добриј порјадок и Ајнрихтунг поставити, и редуциратија шанци досада паки в первиј штонт милостиво поставити, нити при таком ајнрихтунгу другаго национа офицјеров мјешати, но само наших националистов употребљавати.

15.

При том все духовне такођер и мирске без наследника остајући супстанции дасе от Магистрата у общчу касу узимају по тенору привилегиј, Тестаменти Епископски по канонем св. до остајут.

16.

Все милиции по всјех Краинах освободити би Конечно от всјакија дациј и работи как свобода гласит.

17.

Такожде от всјакија армиции в цјелој унгарии да би все народа нашего милиции свободно било, равно и свјашченство.

18.

Равно тому имјелиби их Кралев. велич. над народом милост нашего национа под Иобаћ недавати, како что у Славонии, Срему и Бачкој находитсја, но ешче више такових которие дјејствительно под Иобаћем стојат освободити, даби милостивим привилегиам прејудиици небивало.

19.

А понеже у национу по земли в раз-

WWW.UNI
У
Н
И
В
Е
Р
З
И
Т
Е
Т
С
К
А
Б
И
Б
Л
И
О
Т
Е
К
А

личних властјех, а наипаче у Комитату Бечујском, Баранском, Безпремском и Толнанском премноге обиде, како из пајлога (овако је написано с. ј.) видјети ест дјелаеџа, да би их Кралев. велич. комисију опредјелили, којаби равно, како сад у Славонии, от народа тужбе приимила и разправила и уредбу учинила, даби људи излишне теготе нетерпјели.

20.

Притом Инкорпорацију Кралевини Славонии и Принципата Срема и Бачке, котори жители все јазика нашего — понеже милостивим привилегиам противостоит, изволили би их Кралев. велич. у дјејство неставити: но паче по тенору слободи самим оружием служити им учинили.

21.

Неменше того нашего национна људем котори по чуждих посесиах находитсја, понеже по гласу привилегиј цјелиј национ слободнија миграции, изволили би их Кралев. велич. повељети, такову слободу не украшчати с мјеста на мјесто пресељатисја, и своја недвижимаја продавати у држави еја кралев. велич.

22.

А за показане всевисочајшој милости их Кралев. велич. изволили би при такову ајрихтунгу, нашеј народњеј милиции поставити от националистов Генералов да би чрез то исто, вјерност и охота к службје височајшој в национне умножаласа.

23.

На конец общих всјех гласом, подањејше их Кралев. велич. молим, чтобы нашего национна Раихс-грофов и от фамилии деспотској два млада Бранковича, котори у крајнем падежу стојат не упустити, но за утјеху народа, вмјесто их многих добр, которија посље первших турских војск фишкалу потпала, за воспитание и обучение их пристојнују супсистенциеју помиловали их.

24.

Мимо все то, понеже народ наш Гре-

ческаго закона у Кралевству далмации под властију Слав. Республики венецианској сушчиј, своего Архиеереја от 1725. љета неимјејут, и о том у Г. патриарха нашего непрестано просили: тако их Кралев. велич. за височајшују милост подањејше молим, даби у том, како о својој Кралев. принадлежашчеј Кралевини височајшее слово ходатајства чрез славнија Республики посланика Милостивјејше учинити Благоволили, даби тоја Слав. дозволением слободно биле, нашему Госп. Патриарху ондашнему народу желаемаго Епископа поставити и послати.

М. п. Арсении Четверти с. р. Архиепископ и патриарх.

М. п. Висарион Павловић с. р. Епископ Бачкиј, Сегед. и Егарскиј.

М. п. Павел Ненадовић с. р. Епископ Карлшчадски и Плашкиј.

М. п. Софрониј Јоанович с. р. Епископ Славонијскиј.

М. п. Хажии Исаиа архимандрит Крушедолскиј с. р.

М. п. Хажии Захарија Игумен Хоповскиј с. р.

М. п. Никанор Јоанович с. р. игумен раковачкиј.

М. п. Василиј игумен грабовачкиј с. р.

М. п. Иосаф Игумен боћанскиј с. р.

М. п. Гаврил игумен ораховичкиј с. р.

М. п. Софрониј Стефанович с. р. Игумен Марчанскиј.

М. п. Живан Черногорац с. р. протопрјезвитер карловачкиј.

М. п. Андреј Јоанович с. р. протопоп Иришкиј.

М. п. Стефан протереј (биће Дмитровачкиј) с. р.

М. п. Аврам Јоанович с. р. протопрјезвитер варадинскога Шанца.

М. п. Арсениј Живковић с. р. протопоп Сегединскиј.

М. п. Цвјеа Поповић с. р. свјашченик Нерадинскиј.

М. п. Николај Попович с. р. протопоп хрвацкиј.

М. п. Поп Јоан Попович с. р.

М. п. Поп Иродион от Брашове с. р.

М. п. Атанасије от Рашкович с. р. обршчер.

- М. п. Секула Виткович, с. р. обршч-лајтнант.
- М. п. Samuel Zdellarovich m. p. Ex General. Varasd. Capit.
- М. п. Арсение Вуић с. р. обрлајтнант.
- М. п. Пантелиа Кадуш с. р. капетан Сигетски.
- М. п. (црн печат) Michael Mikassinovich m. p. Hauptmann dess Lobl. Varasdiner Reg.
- М. п. Ђурка Сечуица с. р. капитан Посавскиј.
- М. п. Михаил Пантелич с. р. капетан сервианскиј.
- М. п. Iuzbaschich m. p. Capit. Leutn.
- М. п. Мишко Проданович с. р. капетан кобилскиј.
- М. п. Теодосие Николич с. р. капетан из Чалми.
- М. п. Петар Ђулинац с. р. капетан потиске краине.
- М. п. Андреј Андреевич с. р. кралев. постферволтер.
- М. п. Игнат Ракич с. р. Сегединске слободне крал. вароши Сенатор.
- М. п. Јосиф Јоанович с. р. кр. постмајстер и провизур (из Гложана у Бачкој).
- М. п. Михаил Маноилович с. р. крал. постмајстер от Логоша.
- М. п. Стефан Георгиевич с. р. из Пешче кирал. вароши.
- М. п. Петр Димич с. р. бирова и депутирт Будимске вар. Табана.
- М. п. Маљеница Јосифов с. р. депут. и бирова Темишварскиј.
- М. п. Михаил Рашкович с. р. депут. Шанца.
- М. п. Арсение Јоргович с. р. депут. Егарски.
- М. п. Александер Гаврилович с. р. бирова Бајски.
- М. п. Станко Милићевић с. р. депутирт Карловачки.
- М. п. Гојко Илић с. р. депутирт Карловачки.
- М. п. Неделко Барјактарович с. р. депутирт Бачки.
- М. п. Григорие Јосимович с. р. велики бирова футошки.
- М. п. Пера Ботосанич (?) с. р. бечке-речки (?) обркнез и депутирт.
- М. п. Милић Попов с. р. обркнез и депутирт бечкеречки (?)
- М. п. Паул Билу с. р. обркнез Чаковачки.
- М. п. Живоин Милошевич с. р. обркнез соколачки (?)
- † Никола Иле (?) депутирт кварансебешки
- М. п. Манојло Фотович с. р. депутирт Осечки
- М. п. Петар Трбухович с. р. депутирт Хорватски.
- М. п. Пеша Димић с. р. депутирт вуковарски.
- М. п. Сава Симонович с. р. депутирт и кнез Каменички.
- М. п. Мишко Капамаџија (овако написано) с. р. депутирт Сечуиски.
- М. п. Стојан Ракић, деп. из Ирига.
- † Радивој Несторович депутирт Вршца.
- М. п. Nagy Mihaly Coransebesy Ober Knez.
- М. п. Петко Селбул с. р. обркнез Липовски.
- М. п. Гаврило с. р. обркнез депутирт от Логоша.
- М. п. Константин Дан с. р. депутирт Брашовски.
- М. п. Јоан Благоевич с. р. депутирт осечкополски.
- М. п. Раде Дурнећ с. р. депутирт хорватски.
- М. п. Манојло обркнез вершачки с. р.
- † Теодор Нивковић из Шулма.
- † Јаков Влашић из Дивоша.
- М. п. Стеван Милутиновић с. р. Митровачки депутирт.
- † Јован Давинић из Добринаца.
- М. п. Исак Јоановић с. р. деп. Мошорински.
- М. п. Јован Ивановић из Попинаца.
- † Павао Драгишич от поља Пожешког.
- † Сабо Мијал от великога Варада.
- М. п. Сава Ерцеговац с. р. из Нерадина.
- М. п. Станое Ђирић с. р. депутирт Сотински.
- † Пани Шуришић из Митровице.
- М. п. Јоан Фертунић с. р. Сивачки депутирт.
- М. п. Стојадин Радонић с. р. Теински депутирт.

† Јован Берберов из Ораховице.

† Ананио кнез из Црнца.

Наставиће се.

ЛИСТАК.

Вести

(Епархијска скупштина архидијецезе Карловачке,) не ће се одржати 3. (16.) Јулија о. г., као што се имала одржати по закључку саборског одбора и позиву потпредседника истог одбора г. др. Мише Михајловића.

Не ће се пак иста одржати с тога, што је и Његова Светост као председник, а и административни одбор уложио уток на кр. угајско министарство против истог неовлаштеног решења и позива, на које је 25. о. м. стигао овај телеграм председника кр. уг. министарства преузвишена г. грофа Куен-Хедерварија Његовој Светости: „Извршење одлуке саборског одбора зап. бр. 1377. у погледу сазива архидијецезе валне скупштине и одређења истраге против адм. одбора суспендујем, и позивам Вашу преузвишеност, да о овоме безодвлачно известите саборски одбор.“

Ово је узрок опозиву г. потпредседника држања скупштине, о ком је могао бити извештен од свога пештавског пријатеља можда пре но Његова Светост, а не тобоже што му административни одбор није дао списак изабраних скупштинара, пошто је он био још 16. о. м. извештен да га не ће добити, а он је свој опозив тек 26. издао.

О поменутом закључку, проговорићемо у идућем броју коју више.

(Измирење босанско-херцеговачких митрополита са првацима народнима) и ако није са свим довршено, ал је ту да се доврши.

На договору у Мостару после устоличичења митрополита Петра, дошло је између њих у погледу штатута до тог споразума, да су се у главноме споразумели, а у погледу оних тачака, до којих није дошло до споразума, сложили су се, да Цариградски патријар коначно решење донесе, коме ће се решењу обоје повиновати.

Овом се гласу мора сваки искрен српски родољуб обрадовати, јер је већ крајње време било да до измирења дође.

Неспоразум и трвење међу њима није ником толико ишло у прилог, колико српским противницима. Да се нису непозвани ушлели у спор између

јерархије и првака, давно би неспоразум међу њима не стао и не би се и онолики новац и време утрошио у посао, у који се није морао а ни требао утрошити.

А кад ће наши прваци увидети, да без јерархије не могу ништа учинити ни постићи, и да је већ у велико наступно 12 час, те се не ће морати још дуго чекати на време, кад ће бити доцкан.

Ако је нашем оностраном народу пречи интерес појединих намет-првака народних и себичњака, који свој положај употребљују на своју и својих сродника корист, од користи цркве и народа; нека доцније не криви другога за последице.

Наш је народ баш имао дуго времена да увиди „своје пријатеље“, и кад он није могао да дође до самосвести, да — одгурне од себе намет туторе; и право је да он носи и последице од њиховог рађа.

(„Слога“) богословско књижевно друштво слушалаца српске прав. богословије карловачке, на својој VIII. редовној друштвеној седници држаној 12. (25.) јуна о. г. за школ. годину 1903.—4. овако се конституисало: Председник Марко Протић, слуш. III. год., потпредседник Стојан Јакшић, слуш. II. год., благајник Огњан Мангуловић, слуш. II. год., I. тајник Душан Замуровић, слуш. II. год., II. тајник Стеван Радујковић, слуш. I. год., књижничар Радивоје Кокић, слушаоц I. године.

(Испит зрелости на срп. вел. гимназији Карловачкој) почет 22. јунија са 38 кандидата, савршен је 27 са овим резултатом: 7 њих положило је с одликом, 19 с оценом зрео, 5 имају да га понсве из по једног предмета после 2 месеца, а од осталих 3 су одбијени на годину дана а 4-рица у половини отступели, поновиће га такођер после једне године.

Књижевни огласи.

ЛИТУРГИКА

ЗА

ПРАВОСЛАВНЕ УЧЕНИКЕ ОСНОВНИХ ШКОЛА
САСТАВИО

ЂОКА МИЛИЋ, учитељ новосадски.

Друго умножено издање.

Ова је књига готова и може се добити у потписаној штампарији. Исту књигу одобрио је св. Архиепископски Синод. С тога молимо да се потписану књигу шаљу на потписану штампарију. Цена је књизи 50 потура. Књијарима, школским одборима и г. г. учитељима, дајемо уобичајени књијарски попуст.

Српска Манастирска Штампарија
у Ср. Карловцима.

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

WWW.UNILIB.RS

ИЗИШЛА ЈЕ ИЗ ШТАМПЕ

БИБЛИЈСКА ПОВЕСТ

СТАРОГ И НОВОГ ЗАВЕТА

ЗА ОСНОВНУ ШКОЛУ

НАПИСАО

Прота ЈОВАН БОРОТА

[На темељу одлуке Св. Архијерејског Синода бр. М. 175./Син. 25. ех 1899. одобрена је ова књижица од Његове Светости српског патријарха Георгија под бр. М. 192. ех 1903. г. за уџбеник у српским основним школама.]

Са овим садржајем:

А. Стари Завет.

I. О створењу света. — II. О створењу анђела. — III. О створењу првог човека. — IV. О рају. — V. О првом греху. — VI. О потоцу. — VII. О Авраму и другим патријарсима. — VIII. Израјлици у Египту. — IX. Израјлици излазе из Египта. — X. Израјлици у пустињи. — XI. Израјлици у земљи обећаној. — XII. Пророштва о Спаситељу.

Б. Нови Завет.

I. Рођење претечино. — II. Рођење Спаситељево. — III. Мудраци са истока. — IV. Бежање у Египат. — V. Спаситељ од дванаест година. — VI. Крштење Спаситељево. — VII. Проповедање Спаситељево. — VIII. Спаситељ благосиља децу. — IX. Договор Спаситељевих противника. — X. Свечани улазак Спаситељев у Јерусалим. — XI. Тајна вечера. — XII. Суђење Спаситељу. — XIII. Смрт и погреб Спаситељев. — XIV. Васкрсење Спаситељево. — XV. Вазнесење Спаситељево. — XVI. Силазак светога Духа на апостоле. — XVII. Ширење науке Христове.

Додатак.

XVIII. Чудеса Спаситељева. — XIX. Наука Спаситељева. — Завршни преглед.

Издање Срп. Манастирске Штампарије у Ср. Карловцима.

Цена је књизи 30 шилира.

ПРАВОСЛАВНА ЛИТУРГИЈКА

ЗА УЧЕНИКЕ СРЕДЊИХ ШКОЛА

САСТАВИО

Александар Живановић.

Цена је књизи К 1:20 — Обраћамо пажњу г.г. православним катихетама на ову школ. књигу која је прописана као школски уџбеник на средњим школама.

Српска Манастирска Штампарија.

ЗВАНИЧНИ ОГЛАСИ.

СТЕЧАЈ.

39 1—2

Расписује се стечај ради сталног попуњења учитељског места на II. и III. разр. мешовите школе у црквеној општини бегечкој — епархији Бачкој — на које и оспособљене учитељице компетовати могу.

Дужности су обележене у Школској Уредби од 1872. год. и у наредбама српских народних автономних школских власти.

Плаћа је пак: У готовом новцу 800 круна; 4 јутра ритеке земље, на тако званој „греди“ која је земља изложена поплави, а за приход које општина не прима дужност, да даје отштету На земљу све терете учитељ сноси. 10 круна у име писаћег прибора; 2 хвата тврдих дрва и у име огрева дрва колико је потребно.

Слободан стан са потребним стајама и вртом.

Рок стечају је 10. (23.) август 1903. год.

Месни школски одбор у Бегечу 26. јуна (9. ула) 1903. год.

Дафина Михајловић Милош Шовљански
перовођа. преде. месн. школ. одбора.

Бр. 68. — 1903.

НАТЈЕЧАЈ

40 1—3

за једно учитељско мјесто у мушком одјелењу српско-православне основне школе у Мостару. Рок 1. августа о. г.

Дужности: Наставни рад у оном разреду, који буде учитељу додијељен, куда спада и обучавање у појању, за тим појање за пјевницом. Све то према постојећим прописима.

Услови: Припадништво босанско-херцеговачко, или држављанство аустријско или угарско, вјероисповјест православна, извјежбаност у појању, оспособљење у којој српској препарандији у Аустро-Угарској.

Берива: Плата 1400 К, станарина и огрев 160 К, свега петнаест стотина и шестдесет К. Почетком сваке пете године награда од 10% плате. Учитељи 3. и 4. разреда добивају још по 40 К. годишње за измјенично руковођење појања у цркви. Путни трошак се не даје.

Уз остале документе ваља послати и свједочанство о моралном и политичком владању, издато од државне власти. Молбеницу и прилоге ваља биљеговати.

Управа српско-прав. цркв. школ. општине. У Мостару, 24. јуна 1903.

Владин повјереник:
С. Мандић.

Бр. 5. МШО. ех 1903.

34 1—1

СТЕЧАЈ.

Овим се отвара стечај на упражњено учитељско место на Сомборском селишту Ранчеву (Горњи салаши). Место је ово по одлуци општине мушко, али у случају, да мушких оспособљених компетената неби било, општина има права исто место и оспособљеном учитељицом попунити, те по томе и женске могу компетовати.

Редовна је плата овога учитељског места 800 К. годишње, слободан стан и башта у нарави, потребан зимни огрев и сваки пет година доплатак од 100 круна годишње

Рок стечају траје шест недеља од дана првог уврштења у новине.

Из седнице месног школског одбора, држане у Сомбору 17. (30.) јуна 1903.

Риста Свирчевић с. р. Јован Благојевић с. р.
перовођа. председник.

К. 245/233 из 1903.

35 1—3

СТЕЧАЈ.

Отвара се стечај на место ђаконa у Арач-Врањеви са год. плаћом од 400 круна и правом на уживање 24 кат. јутра земље, на коју црквена општина плаћа све јавне терете. Компетенти ваља да поднесу правилно инструисане молбе своје, прописаним путем, овој конзисторији до 3./16. августа о. г.

Из седнице епарх. конзисторије, држане у Темишвару 28. маја 1903. године.

Председништво.

Бр. ЕК. 397.

38 1—2

СТЕЧАЈ.

Расписује се овим стечај на парохије љесковачку I. плаћ. разреда, у плашчанском прото-презвитерату и Мало-Градачку II. плаћ. разреда, у протопрезвитерату кириноглинском.

Рок компетовања оставља се до 15. (28.) јулија 1903.

Из сједнице Епарх. конзисторије држане у Плашком, 12. јуна 1903.

Председништво.

СТЕЧАЈ.

37 1—3

Овим се расписује у смислу наредбе Всл. Патроната ове гимназије стечај на место *учитеља појања и музике* на овој гимназији.

Плата редовног и сталног учитеља је 2400 К, петогодишњи доплатак 200 К, и станарина 500 К. Плата привременог учитеља је 1600 К без икаква доплатака.

За сталног и редовног учитеља појања и музике може бити постављен само онај, који има високим кр. уг. Министарством богочасти и јавне наставе од 1. фебруара 1896. бр. 4576. устављеним испитним поверењем стечено оспособљење. За привременог пак може бити постављено и друго способно лице уз обвезу, да за одређено време набави себи прописану квалификацију.

Молитељи нека поднесу своје молбенице са потребитим документима потписаној управи до 6./19. августа 1903.

Управа

срп. правосл. вел. гимназије у Н. Саду.

Ад бр. П. Г. 45/37 ех 1903.

36 1—2

СТЕЧАЈ.

На правосл. срп. великој гимназији у Карловцима упражњено је место оспособљеног професора из класичне филологије (латинског и грчког језика) за целу гимназију.

Са тим професорским местом скопчана су следећа берива, која патронат даје: основна плата од годишњих 1800 круна, станарина од 400 круна и петогодишња повишица 400 круна. Уз та берива уживаће изабрани професор и додатак, који је високославни срп. народ. црквени Сабор закључком својим од 2./15. јула 1902. бр. 4. гласом отписа срп. правосл. народ. црквеног сабор. одбора од 14./27. дец. 1902. бр. СО. 9230/2751. ех 1902. за професоре карловачке гимназије одредио.

Компетенти (испитани професори) нека своје прописано инструјисане молбенице потписаном патронату до укључиво 18. (31.) јула о. г. поднесу.

Из седнице патроната срп. правосл. велике гимназије карловачке, држане у Карловцима 19. јуна (2. јула) 1903.

Георгије с. р.

Патријарх.

К. 515/65. ех 1903.

20 3—3

СТЕЧАЈ.

Расписује се стечај ради сталнога попуњења парохијског места VI. разреда у Бати. Има прописима прев. кр. рескрипта одговарајући удобан парохијски дом и потпуну парохијску сесију, земља је првог разреда.

Молитељи имају своје ваљано инструисане молбе путем својих претпостављених власти до 2./15. јула о. год. потписаној конзисторији поднети.

Из седнице епархијске конзисторије будимске држане у Сент-Андреји 6./19. маја 1903.

Епархијска конзисторија будимска.

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

WWW.UNILIB.RS

Ad бр. К. 309, 324/308. ex 1903.

30 2-2

С Т Е Ч А Ј.

На парохију III. разреда у Борову овим се стечај расписује с тим, да компетенти своје прописно инструктиране молбенице до конца месеца јула о. г. по нов. кал. овој конзисторији надлежним путем поднети имају.

Из седнице архијерејске конзисторије, држане у Карловцима 3. (16.) јуна 1903.

Георгије с. р.
патријарх.

Ad бр. 383, 387/304. ex 1903.

32 2-2

С Т Е Ч А Ј.

На упражњену парохију IV. разреда у Лединцима овим се стечај расписује. Компетенти нека своје прописно инструктиране молбенице надлежним путем овој конзисторији до конца месеца јула о. г. по нов. кал. припошљу.

Из седнице архијерејске конзисторије, држане у Карловцима 3. (16.) јуна 1903.

Георгије с. р.
патријарх.

Ad бр. К. 283/82. ex 1903.

33 2-3

С Т Е Ч А Ј.

Расписује се стечај ради сталног попуњења парохијског места VI. разреда у Вемеву.

Молитељи имају своје ваљано инструктиране молбе путем својих претпостављених власти до 18. (31) јула о. г. потписаној конзисторији поднети.

Из седнице епарх. конзисторије будимске, држане у Сент-Андреји 6. (19.) маја 1903.

Епархијска конзисторија будимска.

K 184/171 из 1903.

23 3-3

С Т Е Ч А Ј.

Расписује се стечај на место протопрезв. помоћника у Темишвару с плаћом од 1200 круна и 300 круна у име пол сесије земље.

Компетенти ваља правилно инструктиране молбе да поднесу надлежним путем овој конзисторији до 20. јула (2. авг.) о. г.

У Темишвару 17. (30.) Маја 1903.

Епарх. конзисторија.

Ad бр. К. 282/зап. ex 1903.

29 2-3

С Т Е Ч А Ј.

На упражњено место православног вероучитеља на кр. малој реалној гимназији у Митровици овим се стечај до укључиво 31. јула о. г. по нов. кал. расписује с тим, да компетенти (свештеници и свршени богослови из опсега кар-

ловачке Митрополије) имају своје прописно билеговане и инструктиране молбенице непосредно овој конзисторији у гореопредељеном року поднети.

У смислу отписа високе кр. земаљ. владе за богоштовје и наставу у Загребу од 15. маја о. г. бр. 6645. скопчана су са тим вероучитељским местом следећа берива: плата од 1000 круна на годину уз право на петогодишње доплатке од 200 круна и стан у нарави или станарина од 480 К. на годину.

Постављање изабраног компетента за дефинитивног вероучитеља условљава сведожба о положеном катихетском испиту; у противном случају остаје у привременом својству.

Из седнице архијерејске конзисторије, држане у Карловцима 3. (16.) јуна 1903.

Георгије с. р.
патријарх.

K. 147./170. из 1903.

24. 3-3

С Т Е Ч А Ј.

Расписује се стечај на место систем. парох. помоћника Срп. Св. Петру, с плаћом IV. разреда. Компетенти ваља да поднесу правилно инструктиране молбе овој конзисторији, прописаним путем, до 20. јула (2. авг.) о. г.

У Темишвару 17./30. Маја 1903.

Епарх. конзисторија.

Ad бр. К. 396/295. ex 1903.

31 2-2

С Т Е Ч А Ј.

На упражњену парохију VI. разреда у Ривници овим се стечај до конца месеца јула о. г. по нов. кал. расписује с тим, да компетенти своје прописно инструктиране молбенице овој конзисторији до назначеног рока надлежним путем поднети имају.

Из седнице архијерејске конзисторије, држане у Карловцима 3. (16.) јуна 1903.

Георгије с. р.
патријарх

Број 473. ex 1903./К. в. 315.

27 2-2

С Т Е Ч А Ј.

Исписује се на мјесто окружног протопрезвитера и пароха у Пакрацу са платом II. разреда а роком до Петрова дне 1903. г.

Молитељи имају своју прописно обложену молбеницу надлежним путем поднјети потписаној конзисторији достављенога рока.

Из сједнице прав. срп. епарх. конзисторије у Пакрацу, 29. маја (11. јуна) 1903 г. држане.

Мирон с. р.
епископ.

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

WWW.UNILIB.RS

Ad бр. К. 221./296. ex 1903.

28 2—2

СТЕЧАЈ.

На парохију VI. разреда у Рачи и новокре-
јирану парохију VI. разреда у Босуту овим
се стечај до конца месеца јула по нов. кал. о.
г. расписује с тим, да компетенти имају своје
прописно инструјиране молбенице овој конзи-
сторији до гореопредељеног рока надлежним пу-
тем поднети.

Примеђује се, да срп. правосл. црквена оп-
штина у Рачи добија у име допуне свештеничке
дотације, годишњу припомоћ из јерархијског
фонда у износу од 400 круна.

Из седнице архијерејске конзисторије, др-
жане у Карловцима 3. (16.) јуна 1903.

Георгије с. р.
патријарх.

СТЕЧАЈ.

22 3—3

На упражњено учитељичко место у црквеној
општини Старо-Стапарској, епархији Бачкој, овим
се расписује стечај. Са овим местом скопчана
је плата годишње од 900 словом девет стотина
круна и 140 словом сточетрдесет круна у име
стана и огрева. Осим тога законом и наредбама
прописани петогодишњи додатак од 100 круна
који може достићи највећу своту од 500 круна.

Дужности су прописане школ. уредбом од
1872. године.

Рок стечају је шест недеља од подписаног
дана.

У Ст. Стапару 18./31. Маја 1903. године. —

Бошко Поштић
перовођа.

Сима Буњевчев
председник шк. одбора.

ДРУГИ ОГЛАСИ

ЗВОНОЛИВНИЦА И ФАБРИКА ГВОЗДЕНИХ КОЗА ЗА ЗВОНА АНТОНА НОВОТНИЈА

У ТЕМИШВАРУ, ФАБРИЦИ

препоручује се — са гаранцијом на више година — за
израду нових звона и за преливање пукнутих звона у
свакој величини, као и за целокупно хармонично уде-
шено звоњење, провиђено са круном од кованог гвожђа,
тако удешеном, да се звона по вољи и лако могу кре-
тати, ако би се на једном месту излупало, чиме се звона
сачувају да не пукну.

Особито препоручујем од мене изнађена и много
пута одликвана

аанерптиаст ан отвореним одушкама провиђена звона,

која су у горњем делу — као виолина — са отвором у виду фигуре 8 провиђена и
зато имају дуготрајнији, снажнији и дубљи звук, него звона по старој системи прав-
љена, тако да се овако једно патентирано звоно од 327 килограма изједначаје са
звукот других по старој системи ливених звона од 408 килограма.

Даље препоручујем козе за звона од кованог гвожђа, у торуњу слободно стојеће;
звона или шоље за сатове од метала; прављење старих звона са крунама од кованог
гвожђа. — Звона у тежини од 300 килогр. на ниже има увек готових на стоваришту.

12—25 ex 1903. Илустровани ценовници и прорачуни трошка бесплатно и франко.

На миленарској земаљској изложби у Будимпешти 1896. награђена са великом
миленарском медаљом.

„Српски Сион“ излази сваких 15 дана на 2 цела табака. Цена му је: За Аустро-Угарску, Босну и
Херцеговину на годину 8 круна, на по године 4 круне, а на четврт године 2 круне. За стране земље:
на годину 10 круна. Поједини бројеви 20 филира.

Дретплата, огласи, стечајеви и рекламације у року од 15 дана шаљу се Администрацији а остали
рукописи уредништву „Српског Сиона“ у Карловце. За огласе, објаве и стечајеве плаћа се 10 филира
од једног реда ситних слова. — Неплаћена писма се не примају. — Рукописи се не враћају.

Издање и штампа: Српске Манастирске Штампарнице у Ср. Карловцима. 401. 1903.